

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, — Brassai-utca 10.
Az Új Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Előfizetési árak
Romániában
Egész évre 320 lei
Félévre 170 lei
Három hónapra 90 lei
Egy hónapra 30 lei
Egy szám ára péntek
és vidéken is 1 lei
Csehszlovákiában
Egy hónapra 25 ck
Egy szám 1 ck
Lugosláviában
Egy hónapra 20 dinár
Egy szám 1 dinár

V. évfolyam, 46. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. sevai 30.

1922. február 28. Kedd

A boulognei találkozó

— Külpolitikai figyelő —

Megtörtént végre az angol-francia közeledés. Ugy történt meg, hogy Lloyd George vonatra ült Londonban, Poincaré vonatra ült Párisban és a két államférfi találkozott Boulogneban. Heteken át nem hallottunk egyébről, mint ellentétekről. Olyan súlyosak voltak ezek az ellentétek, hogy egy-két tulzabb francia lap már szakításról beszélt. A rémlátás fölösleges volt, bár nem teljesen alaptalan. Franciaország kormánya jegyzéket küldött Londonba s kérte a génuai konferenciának három hónappal való elhalasztását. Ez a jegyzék két héttel tovább hevert a „Foreign Office”-ban a brit külügyi hivatalban anélkül, hogy válaszoltak volna rá. A dolog kezdett barátságtalan lenni, kezdett feltűnni, kezdtek hivatalos nyilatkozatokat adni róla, szóval egészen formás kis diplomáciai haragszomrád lett belőle. Hiába tárgyalt a francia nagykövét Londonban Lloyd George-zsal, hiába Poincaré Párisban az angol nagykövettel, nem használt semmit. Egy idegen politikusnak kellett jönnie, a csehszlovák köztársaság külügyminiszterének, hogy kibékítse a duzzogókat és újra összehozza őket. Az ellentéteket nem a boulognei találkozó oldotta át, hanem Benes doktor utazása Párisból Londonba. A boulognei találkozó már csak az utolsó simításokat végezte.

Vajjon melyik állaspont győzött Boulogneban? A francia vagy az angol? A párisi lapok néhány nappal ezelőtt azt írták, hogy a boulognei találkozás Lloyd George sikere. Lloyd George miniszterelnök nem válaszolt a francia jegyzékre, ezzel mintegy kényszerítette Poincarét, hogy mondjon le minden jegyzékezésről, üljön szembe Lloyd George-zsal és kezdjen szóbeli tárgyalásokat. A franciák ezuttal is tuloztak. Lehetséges, hogy Boulogne gondolata Lloyd George agyában született meg, ez tehát az ő sikere, az azonban, ami Boulogneban történt Poincaré állaspontjának a győzelme. A génuai konferenciát elhalasztották. Amiről Anglia eddig nem akart tudni, arról most be kellett látnia, hogy meg kell lennie. Igaz, hogy külső körülmények, az olasz kormányválság kényszerítő hatása alatt és tény az is, hogy a Poincaré-féle három hónapos halasztásból csak egy hónap lett, de ez így is több, mint a francia kormány minimális haladéka, amit a kisanatant is magáévá tett a három hét. Poincaré győzelme az is, hogy a génuai konferencián a megkötött békeszerződéseket vita tárgyává nem teszik. A francia miniszterelnök első jegyzékében figyelmeztette a hatalmakat és elsősorban Angliát, hogy nem engedni szövéteni Génuában azt, a mit Versaillesban már letárgyalták. Nos, Boulogneba döntöttek Versaillesról és döntöttek Génuáról is. Génuában csak Versailles és Boulogne szellemében lehet tárgyalni, Gannes szellemében nem.

A francia sajtó természetéhez hozzátartozik a pesszimizmus és optimizmus gyors váltakozása. Az angol sajtó ennél higgadtabb: fukarabul bánik az érzelmeivel. A boulognei eredményeket London ugyanazzal a mérsékelt hanggal, ugyanazzal a tárgyilagossággal fogadta, mint ami-

lyen előkelő rezerváltsággal tárgyalt a szakítás lehetőségéről. Ezzel szemben Páris most átesap a másik végletbe és valóságos ujongással fogadja azt ami Boulogneban történt. Nem lehet esodálkozni Páris örömen, mert Boulogne valóban a franciák politikáját és gazdasági érdekeit szolgálja. Állítólag az angol-francia antant dolgában is megegyezés jött létre, holott ez az ügy is esehül állott az utóbbi hetekben. Hogy az angol vagy a francia elfogadás kerekedett e felül, még nem tudni, de a tény maga, hogy a katonai konvenció most már mégis csak létrejön, bizalommal töltheti el Franciaországot. Ha a szövetség terve dugába dől, Franciaország ki van szolgáltatva Németországnak és az egyre fenyegetőbb lehetőségnek, a német-orosz katonai megegyezésnek.

A francia politika szempontjából két kényes pontja lehetett volna a génuai konferenciának. Az egyik az, ha Németországot úgy akarják talpraállítani, hogy Franciaország fizesse a számlát. Ez ellen most Franciaország biztosította magát: Versaillesról pedig szót se Génuában. A másik kényes kérdés az orosz kérdés. Oroszország súlyos milliókkal tartozik a franciáknak. Ezeket a milliókat a szovjetkormány elismerni nem akarja. Ha már Oroszországot meghívták Génuába, ami a francia politika szempontjából hiba volt, most már ügyelni kell rá, hogy a meghívás ne legyen azonos a szovjetkormány elismerésével. Tudjuk, hogy Briandnak azért kellett megbuknia, mert Cannesben, hozzájárult Lenin meghívásához. Ezt a meghívást azonban Llod George is ellenjegyezte, Poincaré tehát hiába váltotta fel Briandot, Lloyd George személye biztosított volt arra, hogy Génuát megtartják és az orosz meghívást fentartják. Nos a miniszter-találkozón elkendőzték Génuai szep-séghibáit is: a meghívás nem egyértelmű a szovjetkormány elismerésével. Az elismerés kérdését csak a konferencia végeztével engedik felvetni. Feltétel: Oroszországnak el kell ismernie az adósságait.

Ez a súlyos feltétel pedig se Lloyd George, se Poincaré sikerének sem mondható. Ez a feltétel a szovjet-orosz politika sikere. Hogy Oroszország eljuthatott ideig, esakis annak az aktív diplomáciának köszönheti, amelyet mintegy félév óta kifejt. Oroszország minden feltétel nélkül fogadta el a Génuába való meghívást. Leninék tisztában vannak vele, hogy az ő számukra nem párnázák báronnyal és plüssel a génuai fotelleket. Ők már nem egyszer csinálták ezt meg, nagyon jól emlékeznek Breszlitovszkra, Varsóra és egész se-reg olyan zöldasztalra, amely mellől fel kellett állniok, anélkül, hogy eredményt értek volna el. De a szovjetkormány száz eredménytelen-ségen keresztül is egyre közeledett a céljához. Európa kezdett szóba állani: ma már csaknem minden ország felvette a gazdasági összekötést vele. A legelzárkózottabb még a francia politika volt. Utóbb ez a politika is engedett, erre vallottak a francia-orosz tárgyalásokról szóló hírek. Már ugylátszik ez is csak politikai machináció volt és nem komoly

szándék. Ma a konzervatív Franciaország is hajlandóan mutatkozik az orosz szovjetkormány elismeréséről tárgyalni. Oroszország ismerje el adósságait, akkor lehet majd beszélni arról is, hogy Európa ismerje el Oroszországot. Nos ezzel elvben Oroszország elismerése már meg is történt. Gondoljunk csak vissza a Radei szovjetdiplomátának a párisi „Matin”-nek adott interjújára és megismerjük a megváltozott orosz álláspontot. Oroszország hajlandó elismerni az adósságait. Fizetni ma még nem tud, de ha talpraállítják, egy zsebéből kifizeti az arany milliárdokat.

Három hét vajudas után elintézték végre az olasz kormányválságot. A miniszterelnök Facta lett. Ugyanó lett a belügyminiszter is. Az új kormány külpolitikája, így jelenti ezt ma a „Secolo”, azonos lesz az előző kormányok külpolitikájával. Amivel a „Secolo” nem mond tulságosan sokat, mert külpolitikailag az előző olasz kormányok meglehetősen elszintelenedtek. Sforza, Giolitti külügyminisztere, mindössze az ugyne-

vezett Sforza-vonallal tette magát emlékezetessé. Ez az a felsősziléziai határvonal, melyet végre a népszövetség is elfogadott s amely még bizonyultabbá tette a német-lengyel viszonyt. Amikor a Sforza-vonalat életbeléptették, Berlinben gyásznapot rendeltek el. Della Toretta márkai, a Bonomi-kormány külügyminisztere a velencei egyezséget vitte düllőre. Egyébként Olaszország egészen eljelenlétkelenedett, az új antantba Németország ellen már nem is említi. Ami a belpolitikáját illeti az új olasz kormány, erről csak annyit tudunk, hogy Facta legbensőbb politikai barátja Giolittinak és Giolitti volt az, aki a kamarában a pártok mai kaleidoszkópját behozta. A Giolitti-választás után nem volt többé többség az országban és nem voltak olyan pártok, amelyeket egymással össze lehetett volna hozni. Szocialisták és kommunisták, klerikális néppártiak és facisták, demokraták és radikálisok, tűz, víz és egymás ellentéte mindenütt. Hogy hogy fog Facta kormányozni? Lehetséges, hogy Génuát még túléli, de hosszú életet nem lehet jósolni neki.

Tömegesen utasították vissza a jelöléseket

Tévesen értelmezik a választójogi dekrétum vényeket. Maniú pártoskodással vadolja a kormányközvegeket. Visszavonták dr. Fischer Tivadar választói jogát.

— Az Új Kelet tudósítójától —

A hivatalos jelölések határideje lejárt, a választási küzdelem utolsó napjait harcolják a pártok. Az ellenzék mindent elkövetett jelöltjei érdekében és a kormány sem mulasztott el semmit, ami győzelmét elősegíthetné. A kormány egyes intézkedéseit, amelyeket a választások technikai lebonyolítására adott, a végrehajtó közegek nem mindenütt hajtották végre a kormány szándékának megfelelően. Ennek következtében Erdély több kerületéből az utolsó napokban olyan hírek érkeztek, amelyek szerint a kormány vidéki exponensei önkényes értelmezések alapján igyekeznek a választások eredményét befolyásolni.

Legtöbb zavar a jelölések elfogadása körül támadt. A választásokra vonatkozó dekrétum szerint passzív választójoga csak az aktív választóknak van.

A választói listák azonban Erdélyben nagyon hiányosak és a listákban felsorolt nevek legtöbbször is tévedésen van felvéve. A jelölések visszautasítása a legtöbbször eme hiányosságok miatt történt meg és keltett felháborodást nemcsak a kisebbségek körében, de az erdélyi román nemzeti párt táborában is. Megtörtént, hogy

Vajda Sándor, Románia volt miniszterelnökének jelölését is visszautasították

a szászfenesi kerületben, mert nem tudta igazolni, hogy a választói névjegyzékben felvették.

Az utolsó napokban a választási bizottságok a jelöltek egész sorát utasították el. A nyárádszeredai kerületben dr. Suciú subprefektus jelölését utasították vissza, aki averescánus programmal akart fellépni. Mezőbárdon Orbán Károly magyar jelölt bejelentését nem vették tudomásul. Szászrégenben Bogdán parasztpárti jelöltet azért nem fogadta el a megyei választmány, mert egyik ajánlóját a választói név-

jegyzékben Péternek, az ajánló listán pedig Petrunak írták. Bogdánt összesen ötször utasították vissza, hatodszor aztán szabályosan képviselőjelölt lett. Marosvásárhelyen Popescu volt prefektus akart nemzetipárti programmal fellépni, de elutasították. Popescu ez alkalommal így szólt a bizottság elnökéhez:

— Elnök ur tudja, hogy képviselő voltam, tehát ismét jogosan lépek fel. — Ezt mint magánember tudom, — felelte az elnök — de hivatalosan nem vehetem tekintetbe.

A hétfalusi kerületben a magyar néppárt jelöltjét és Voicu Nicescut, a román nemzeti párt jelöltjét is visszautasították, mert nem látták beigazolvani, hogy a választói listáiban fel van tüntetve. Sepsiszentgyörgyön a bizottság sem dr. Ferenczi Géza, sem Bogdán Aurél, sem Csutak Vilmos jelölését nem fogadta el. A magyarok ellenfogva a kerületben nem álltanak jelöltet és így a kerület egyedüli jelöltje György Jakab liberális programmal.

A kolozsvári választókerületben a magyarság az eredeti tervektől eltérően nem állított jelöltet, mert a mai választási névjegyzékek mellett semmiféle sikerre nem lehetett számítani. A szocialisták Kertész Jenő dr.-t jelölték, de a kandidálást formai okokból visszautasították. Helyette Román Valér dr.-t akarták jelölni. Ez sem sikerült, mert Romának nem volt erkölcsi bizonyítványa, a kerületi kapitány pedig, akinek a bizonyítványt ki kellett volna állítani — nem volt a hivatalában. Jahoda A. Károly pártönkivülinek sem volt nagyobb szerencséje. Jelöltet ívet azzal utasították vissza, hogy a névjegyzékben nem Jahoda A. Károlynak, hanem Jahoda S. Károlynak van fölvéve.

Millea Aurél ugyancsak pártönkivüli jelöltet hasonlóképp azért utasították vissza, mert a névjegyzékben másképpen van írva a neve. Második ívet is be akart nyújtani, de eleve kijelentették,

hogy azt is visszautasítják s ezért inkább maga vonta vissza kandidációját. Ennélfogva Kolozsvárt két elfogadott képviselőjelölt van: dr. Szokol Aurél román nemzeti párti és Stefanescu liberális.

A lakosság körében természetesen a visszautasítások miatt nagy az elkeseredés. A hatóságok vezetői arra hívatkoznak, hogy a mai kormány minderről nem tehet, mert a most érvényes választói törvényt a Consiliul Dirigent alkotta meg. Ezt a rendeletet most csak végrehajtják. A „Lupta” tudósítója, aki a betegesen fekvő Maniu Gyulát a klinikán fekereste, kérdést intézett hozzá a választási törvény ügyében.

— Az erdélyi választási törvény — mondotta Maniu — még a regábeli törvényénél is szigorúbb rendelkezéseket tartalmaz a választások tisztaságának és szabadságának biztosítására. Minden attól függ, hogyan kezelik ezt a törvényt. Sajnálattal kell megállapítanom, hogy a mai kormány nem pártatlanul intézi az erdélyi választásokat.

Dan Szever, a nemzeti párt főtitkára is nyilatkozott. Szerinte a kormány eshetőségei Erdélyben a minimálisra redukálódtak, a nemzeti párt győzelme bizonyos. Dan Szever felsorolja nyilatkozatában mindama visszaéléseket, melyeket a hatóságok elkövettek. Legutóbb Aradon, ahol Luput jelölték Vintila Bratianuval szemben, a parasztpárt gyűlését betiltották, egyik kortesét pedig Henri Gaddot,

az „Aurora” egyik szerkesztőjét letartóztatták és ma is fogva tartják.

Általában megállapítható, hogy a kormány intézkedései, de főleg utasításai, melyeket írásban vagy táviratilag küld Erdélybe, nem elég világosak és nagyon alkalmassak arra, hogy többféle-képen kommentálják. Megírta az Uj Kelet, hogy dr. Fischer Tivadar, a Zsidó N. Szövetség elnöke mint jutott a bíróság útján választójogához, bár a választási névjegyzékbe felvéve nem volt. A jogerős bírói végzés ügyében most érdekes fordulat állott be.

A bíróság, arra való hivatkozással, hogy a végzést az igazságügyminiszter táviratának téves értelmezése folytán hozták meg, felfüggeszti előbbi határozatát és erről a polgármester írásban értesítette Fischer Tivadart. A bíróság távirati kérdésére ugyanis az igazságügyminiszter azt válaszolta, hogy az 1919-ben összeállított listák érvényben maradnak és

azokon változtatásokat eszközölni az 1921-iki módosító dekrétum alapján nem lehet.

Az igazságügyminiszternek most már világos álláspontjához csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy ez az értelmezés semmiképpen sem felel meg az 1921-iki dekrétum törvényhozó szövegéhez. Lehetetlen, hogy a törvényhozó ki akarta volna zárni a választói listákból azokat, akik 1919 óta nyerték választói jogosultságukat. Kétségtelen, hogy nemcsak új listákat lehet összeállítani, ahol azok hiányoznak, de a régieket is ki lehet igazítani.

A magyar pártok kiáltványa

A magyar jelöltek tömeges visszautasítása következtében a magyar pártok közös választási vezérlőbizottsága tegnapi ülést tartott. A bizottság elhatározta, hogy a visszaélések miatt kiáltvánnyal fordul a magyar választókhoz. A kiáltványban felhívják a magyarságot, hogy ahol magyar jelölt nincsen, ott az ellenzék jelöltjét támogassák. A kiáltvány többek között a következőket tartalmazza:

Bármily súlyos is az elszenvetett jogtalanság, nem szabad és nem lehet reményt veszteni. Ez az elszenvetett jogtalanság erkölcsileg lehetetlenné teszi azt, hogy a magyarság szavazatával támogatást nyújtson annak a kormánynak, melynek közgei állampolgári jogainkat így flagrans módon megsértették.

A beérkezett jelentések mérlegelése a helyzettől érettségétől való megfontolása után vezérlőbizottságunk a felelősségteljes órában azzal a felhívással fordul a magyarsághoz, hogy a küszöbön álló szavazások alkalmával azokban a kerü-

letekben, ahol magyar jelöltet nem állítottunk, vagy az visszautasított, a liberális párt jelöltjével szemben álló jelöltre adja szavazatát, ennek pártállítására való tekintet nélkül.

A magyarság tartsa meg nyugalmát

Az angói katonaság kivonul Irországból

Németország készül az elnökválasztásra

Az Uj Kelet párisi levelezőjéről

Londonból jelentik: Griffith, az ir köztársaság elnöke szombaton találkozott Churchillillal és megállapodtak abban, hogy az ir választásokat három hónappal elhalasztják. Elhatározták, hogy az angol csapatokat azonnal kivonják Irországból. Londoni lapok jelentése szerint a csapatok parancsot is kaptak a kivonulásra. Az angol-ir ellenségeskedések ezzel valószínűleg meg is szűnnek. Indiából újabb zavargásokat jelentenek. Londonon át érkező távirat sze-

Hock János és Giesswein Sándor zsidó cikkéhez

Az itt közölt érdekes észrevételeket egy-temesvári elvtársunk küldte be. A cikket, bár több állításával nem értünk egyet, eredeti felfogása és hangja miatt itt adjuk:

Két figyelemre méltó tanulmány látott napvilágot egyidőben, néhány nappal ezelőtt. A zsidókérdéssel foglalkozik mind a kettő, nem tudományos kutatásokat summáló tanulmányok, inkább csak népszerű és a köztudatba átment jelszavakkal dolgozó újságírók: és mégis figyelemre méltó megnyilvánulás mind a kettő. Különösen nekünk, magyarul beszélő zsidóknak. Mert mind a két cikk, két régi magyar politikusnak írása, akiknek világnézete, történelmi felfogása meglehetősen távol áll egymástól, de egy dologban mégis egyek: a zsidóság meg nem értésében, a zsidóság félreértésében. Különböző világnézetiüköz és temperamentumukhoz mérten, mást lát Hock János és mást lát Giesswein prelátus is a zsidóságban, csak egyben egyek: hogy még mindig nem tudják és nem akarják a zsidóságot objektív, emberi szemmel nézni.

Hock János, a régi romantikus, negyvennyolcas politikai pap, a romantikus történelmi felfogás ténylő külső mázával vonja be a zsidóságot és a fénylő külső mázban való őszinte gyönyörködése megakadályozza abban, hogy a máz alatt keresse a belsőbb, mélyebb lényegét is.

— Kell, hogy a zsidóságnak missziója legyen, — írja Hock János — mert megérthetetlen titok volna évezredek szenvedéseinek fanatikus eltűrése, a vértanuságok büszke hordozása.

Néhány sorral előbb a zsidóság lényegét így összegezi:

— Pacifista program, amelyben már cifrában benne van az egyetemes testvériség, a humanizmus és a faji szervezkedés helyett az internacionálé.

— És így fejezi be fejtegetéseit:

— Én a zsidóság hivatását narotikus hatószerekhez hasonlítom. Izgat és erjeszt. A mult túltelt formáit bomlasztja és új alakban kelti életre az elhomályosított régi igazságokat.

— Ahány megállapítás, annyi igazság és mégis igaztalanabbak és veszedelmesebbek, mintha a vérvád bűnét akarta volna ugyanilyen meggyőző írásművészettel a zsidóságra bizonyítani. Mert sokkal könnyebb a rágalmak ellen védekezni, mint az olyan állítások ellen, melyek igazak ugyan, de melyek nem „az igazság”. Mert a féligazságokba, a részletigazságokba belékaprúzik a kutató szem és hamar elfelejti, hogy minden, ami meglátása elé került, igaz ugyan, — de nem mindent, ami igaz, látott meg.

Szent igaz, a zsidóságnak is meg

és a törvény által megkövetelt rendet s bízzék abban, hogy bármit is rendel számunkra a végzet, jogaink érvényesítése és feltételeink megteremtése nem maradhat el. Kolozsvár, 1922 február 27. Báró Jósika Sámuel, elnök.

rint ismét merényletet követtek volna el, a walesi herceg ellen, aki jelenleg indiai körötn van.

Németországban a közelgő elnökválasztásra folynak az előkészületek. A választást Felsőszilézia átadása után ejtik meg. A jobbpártok erős agitációt fejtenek ki Kahr volt bajor miniszterelnök megválasztása érdekében. A radikálisok Gerhart Hauptmann, a kitünő írói látják a legszívesebben az elnöki székből.

van a maga emberi missziója, mint minden más népek, fajnak és isten teremtményének is. És lehet, hogy ennek a misszióknak egyik része tényleg az, amit Hock János meglátott: az egyetemes testvériség, a humanizmus fogalma és az emberi internacionálé. Lehet. Épen úgy, mint ahogyan a magyar fajnak talán tényleg az volt a hivatása, hogy az európai kulturát védje török-tatár ellen. De ha igaz is ez: a magyar faj ezzel végleg kimerítette-e minden földi hivatását? En úgy hiszem, hogy ez ellen Hock János tiltakoznék a leghevesebben. Amint-hogy bizonyára Hock János is csak úgy érzi, mint én, hogy nem a „hivatás” adja meg a nemzeteknek az életre való jogot, hanem az élő életből fakad, nő ki minden ugynevezett hivatásuk. Ami másszóval viszont annyit jelent, hogy minden népek, fajnak, vagy nemzetnek első és legnagyobb hivatása az, hogy éljen, mert ennek az első hivatásnak teljesítéséből fakad a lehetőség minden más hivatás betöltésére.

Ezzel az egy megállapítással adós maradt Hock János és ezzel elvesztette lába alól „az igazságot”, föláldozta „az igazságot” az igazságoknak. Pedig olyan magából folyó lett volna. Ha igaz, hogy a zsidóság hivatása az emberi internacionálé megteremtése, akkor ennek a hivatásnak érdekében a zsidóságnak élnie kell. És minthogy a faji vagy nemzeti erők kifejtése a faj és nemzet mentől biztosítottabb főmaradhatásától függ: ennek a nagy-hivatottságu fajnak és nemzetnek első hivatása, hogy igyekezzék megszerezni magának a faji és nemzeti élet legfőbb kiélhetési formáját, a saját államot. Paradox megállapítás: hivatását képező emberi internacionálé érdekében tömörítse össze minden nemzeti erejét: legyen különálló nemzet a nemzetek között.

Mert az életnek, az egyénnek és a nemzetnek, minden eszközzel és formában való biztosítása: ez a zsidóság első és legnagyobb hivatása saját maga és az emberiség iránt. És minthogy ezt a hivatását minden időben be is töltötte, olyan eszközzel, amilyenek épen rendelkezésére állottak: a sötét középkorban, a családi tüzhelyhez való visszavonulással, a jelenben ujjáépítő, zsidó államalkotó kísérletével, talán nem is olyan érthetetlen az, amit a romantikus Hock János így fejez ki:

— Ma is rejtély a historikusok szemében hogy egy hazatlan népfaj... hogyan volt képes faji tisztaságát a beövadás ellen évezredekig megvédeni?

— Giesswein prelátus, már egészen más szemmel látja a zsidóságot. Nem igen merül el a zsidóság történelmi hivatásának filozófiai szemléletébe, inkább az aktuális napipolitika szemzőgéből vizsgálja a zsidókérdést. Nem győzi eléggé hangosan világágra hirdetni, hogy az uzora, a család, a kereskedelem, a partikularizmus nem

speciális zsidó bűnök. Valahogy úgy érezzük magunkat Giesswein cikkének olvasásánál, mint az az ember, akinek valamely barátja kiáll az utcárokra és onnan kiabálja a járókelők fülebe: nem igaz az, hogy a barátom ezüstkanalat lopott, — az én barátom sohasem lopott... Ajóbarát nagyon gyanús teszi magát, hogy nem is annyira a másik tisztázása, miatt inkább az volt a célja, hogy lehetőleg sokan értesüljenek arról, hogy a barátját ezüstkanalak lopásával gyanúsították. Nem igaz, hogy a kereskedelem és a kereskedői erkölcsök speciális zsidó faji jellegvadás, — mondja Giesswein — mert hiszen lám, az árja-görögök és az örmények még nagyobb családok és uzorások mint a zsidók. „Nem kevésbé hiba, — folytatja finom éllel a keresztény szocialista prelátus — a cigányok faji tulajdonságává tenni a kóborlói munkakerülést, mint a zsidóságnak az uzorát. A cigányok között is vannak szorgalmas munkások, kovácsok, famunkások... No igen mintha csak azt mondaná: a zsidók között is vannak néha elvétve, itt-ott becsületes emberek. Igazán nem méltó olyan tudományos képzetségű koponyányhoz, mint Giessweiné.

De a legklasszikusabb Giesswein-nak ez a megállapítása:

A zsidók elkülönülése még a gettóba vezethető vissza. A gettó azonban nem tisztára keresztény intézmény, de a zsidók maguk idézték elő... ahol elkülönülésre igyekeztek.

Hihetőleg annak, a római pápának írásos rendeletét is, melyben római zsidóknak külön, elzárt gettóban való tartózkodását parancsolta meg, szintén a zsidók kérelmezték a szent atyától. Németország és Franciaország területén a negyedik és ötödik évszázadban még tömegesen éltek és tarták a földet zsidó parasztok, földművesek, kisbirtokosok. Hihetőleg ők maguk kérelmezték, hogy szedjék el tőlük kis földjeiket, kergessék ki őket a falukból és zsufolják őket össze a német városok gettóiba... Nem, annyi tudatos elfogultságot, meglepetést akarást Giessweintől sem vártunk.

— És mégis és újra meg kell állapítanom: a sorok között a zsidóság ellen lázító Giesswein cikke, sokkal kedvesebb nekem, mert sokkal kevésbé veszedelmes, mint a romantikus Hock János elismerő esudáló megállapításai. Mert a rágalmak ellen tudok védekezni: az igazság fegyvereivel. De féligazságok elkápráztatják a kutató szemet és könnyen elfelejteti vele, hogy amit meglátott, mindaz igaz ugyan, de nem mindent ami igaz, látott meg. H. B.

A palesztinai alkotmány Churchill műve

Az Uj Kelet tudósítójáról

London, február 26. A „Sunday Times” politikai munkatársa a palesztinai alkotmányról írt cikket és ebben kifejti, hogy a Palesztina-mandátum nagy adomány a zsidó nép számára, de egyuttal olyan akadályok és nehézségek megteremtője, amelyet csak nagy és szívós munkával lehet leküzdeni. A palesztinai közigazgatás mostani bajai nem támadtak volna a deklarációnélkül. Az arabok között az erős heccpropaganda szintén nem jöhetett volna létre, ha a balfouri deklaráció elmarad.

Néhány héttel ezelőtt, — írja a „Sunday Times” — Churchill hosszabb beszéletet folytatott Sir Herbert Sámuel kormányzóval és később a palesztinai arab delegációval. Churchill olyan platformot keresett, amelyen megtalálták volna egymást a zsidók és az arabok. Ugyáltszik, hogy a palesztinai alkotmány Churchill fáradozásainak eredménye. A Palesztinai alkotmány azonban mai formájában tökéletlen.

A főkérdés a bevándorlás ellenőrzése. Ha mustálás nélkül engedik be a bevándorlók tömegeit Palesztinában, akkor abból a legnagyobb bajok támadhatnak: politikai épen úgy, mint gazdasági. Olyan

ellenőrzési szerv amely elfogultlanon kezeli ezt a

A cikk azzal aki a Palesztina dot fog találni a egyenlítésére, ki Palesztina a zsidó gya.

Len a kerü pénzta

Nyolc éhas Akit a

Az Uj

pénztár életéb lat állott be. lemondott áll szerint vele szobeni kerü Ezzel a lemo raz hivatalos hanem végét datlan és rég lemondott ig ságos kemén kerületi pénz napok óta d

A lemond egy konkrét. Az történt u egyik tisztvi egy napon az igazgató folyosítását. fizetésének

Hogy tiszta ról tudni ke a háboru na tötte, 1918 lövéstől meg Hónapokon sebeivel a k tudott kelni kezett hivat mert otthol meke éhez

Betegem munkát és tésért dolgo néhány hó gyógyult sel újra be kell Ekkor törté igazgató m fizetésének nos küzdele megenyhült és folyosító sének felét,

Nem a pitáni, hog hogyan tud Annak a te feladatunk, tulajdonkép következőle magyarizha saját munk antiszociális tartozik es tenetes ny höz-fához k próbált me zarius és tálytalanits

Nem si riumhoz fo foglalkozot tött, hogy volt szociá és ezért k hogy Mure gében utal kor történt belehalt a gébe és őz mijük, de kenyerük

Ez volt Russu, ker mondott á hiszi, hogy szava szól állását, me járt a meg szemrehán az sulyosa mondott l mert a mi

22. február 28.

ellenőrzési szerveket kell megteremteni, amely elfogulatlanul és demokratikus alapon kezeli ezt az ügyet.

A cikk azzal végződik, hogy Churchill aki a Palesztina alkotmány szerzője, módot fog találni a zsidó-arab ellentét ki-egyenlítésére, különösen pedig arra, hogy Palesztina a zsidóság igazi otthona legyen.

Lemondott a kerületi munkáspénztár igazgatója

Nyolc éves gyermek kenyere - Aki a minisztertanács dezavualt

Az Uj Kelet tudósítójától.

A kolozsvári kerületi munkáspénztár életében a mai napon fordulást állott be. Russu Miklós igazgató lemondott állásáról és értesülésünk szerint vele együtt távozik a nagyszabani kerületi pénztár igazgatója is. Ezzel a lemondással nem csupán száraz hivatalos funkciót regisztrálunk, hanem végét jelezzük annak az áldatlan és régi küzdelemnek, amely a lemondott igazgató kemény, sőt túlságosan kemény intézkedései folytán, a kerületi pénztár kebelében már hónapok óta dúl.

A lemondás előzményei azonban egy konkrét esetre vezethető vissza. Az történt ugyanis, hogy a pénztár egyik tisztviselője, Muresan Viktor egy napon kórházba került, mire az igazgató megtagadta fizetésének folyósítását hosszú huzavona után fizetésének felét utalványozta ki. Hogy tiszta képet nyerjünk az ügyről tudni kell azt, hogy Muresan, aki a háború nagyrészt a harc téren töltötte, 1918 végén nyolc dum-dum lövéstől megsebesítve került vissza. Hónapokon keresztül feküdt súlyos sebével a kórházban és amikor fel tudott kelni az ágyból azonnal jelentkezett hivatalában. Dolgozni akart, mert ottól felesége és nyolc gyermeke éhezett.

Beteg és összetörtén vette fel a munkát és ezeregyszáz lei fizetését dolgozott egész addig, míg néhány hónappal ezelőtt félíg begyógyult sebei gennyesedni kezdtek és újra be kellett feküdnie a kórházba. Ekkor történt azután, hogy Russu igazgató megtagadta a beteg ember fizetésének kintalását. Hosszu és kínos küzdelem eredményeképpen végre megenghült a községi igazgató szíve és folyósította a beteg ember fizetésének felét, ötszázötven leit.

Nem a riporter feladata megállapítani, hogy nyolcgyermekes család hogyan tud megélni ötszázötven leiből. Annak a ténynek a leszögzése sem feladatunk, hogy a munkáspénztár tulajdonképpen munkásjóléti intézmény, következésképpen igen különös és megmagyarázhatatlan körülmény az, hogy saját munkásaival szemben ennyire antiszociális magatartást tanúsít. Az tartozik csupán reánk, hogy e rettenetes nyomorba döntött család fűhöz-fához kapkodott és kétségbeesetten próbált meg mindent, hogy ezt a cezarikus és kegyetlen rendelkezést hatálytalanítsák.

Nem sikerült. Végül a miniszteriumhoz fordultak. A minisztertanács foglalkozott az ügygel és úgy döntött, hogy a rendelkezés tényleg nem volt szociális gondolkodástól átfutva és ezért közölte az igazgatósággal, hogy Muresan fizetését teljes összegében utalják ki. Az intézkedés jókor történt. Muresan ugyanis közben belehalt a harc tényszerű betegsé-gebe és özvegyének és árváinak, semmijük, de semmijük se maradt. Még kenyerük sem.

Ez volt az előzménye annak, hogy Russu, kerületi pénztár igazgatója lemondott állásáról. Aki azonban azt hiszi, hogy Russuban a lelkiismeret szava szólalt meg és azért hagyta ott állását, mert a hivatalban kísérténi járt a meghalt Muresan szelleme és szemrehányást tett a kegyetlenségért, az súlyosan téved. Russu nem azért mondott le, Russu azért mondott le, mert a minisztertanács dezavualta az

intézkedését és ennek akarta levonni az összes következményeit.

Igen. Mert a fejelem a fontos. Az a fontos, hogy a kimondott szónak súlya legyen. Ahogy a férfiaknál illik. Hogy mit mondott ki az nem fontos. Az sem túlságosan fontos, hogy nyolc éves gyermeket kenyér

helyett azzal vigasztalta anyjuk, hogy legyenek csak türelemmel. Lesz minden. Csak meg kell várni míg a miniszter ur dönt. Most döntött a miniszter ur és Russu lemondott. Nem hisszük, hogy az előzmények után a hivatalban súlyos megrázkódtatást idézett volna elő a lemondása.

Lezárták a képviselő-jelöléseket

Az Uj Kelet tudósítójától.

Nagy konsternációt keltett ország-szerte az a kormányrendelet, amely a jelölési határidőt egy nappal megrövidítette. Az ellenzéki pártok elkeseredését még növelte, hogy sok helyen tömegesen utasították vissza a jelöléseket és így nem volt elég idő arra, hogy új jelölteket állítsanak. Kolozsvárra szombaton délben érkezett meg a kormány távirata s így a központi választási bizottság elnökének ideje sem lett volna értesíteni a kerületi bizottságokat, hogy a jelölési határidő szombat déli egy órakor lejárt.

Metes prefektus a Hughes-féle készülék után azonnal érintkezésebe lépett a bukaresti belügyminiszteriummal és kérte a rendelet módosítását. A miniszterium távirati válaszában úgy intézkedett, hogy a képviselő-jelölések határidejét, a választási hirdetményben közölt február 26-át nem változtatja meg, a szenátorjelöléseket azonban csak huszonnyolcadikán déli egy óráig lehet elfogadni. Ezt a vidéki kerületekkel is tudatták.

Liberális körökben a jelölési határidő megrövidítését nem pucosnak minősítik, hanem törvényes intézkedésnek tartják. A választási törvény ugyanis előírja, hogy a jelölési határidő s az első választási nap között teljes nyolc napi időköznek kell lenni. Mikor a kormány ezeket a dátumokat kijelölte, elfelejtkeztek a törvény e szakaszáról s ezért kellett az utolsó percben megváltoztatni a terminusokat. Most attól lehet tar-

tani, hogy a szombat déltől vasárnap délig benyújtott jelöléseket így visszautasítják, mert a képviselőjelölés határideje s március hatodika között nincs teljes nyolc napi időköz.

Vasárnap délben egy órakor zárták le a kolozsmegyei képviselő-jelöléseket. Az eredmény: hat kerületben tizenkét jelölt. Ezek közül öt liberális, ugyanannyi nemzetipárti, egy caranista s egy pártonkívüli. Kolozsváron csak Marin Stefanescu pártonkívüli és dr. Socol Aurél nacionalista jelöltségét fogadta el a választási bizottság. A hidalmasi kerületben három jelölt van, Banescu egyetemi tanár liberális, dr. Hatiegan Emil jogi dékán nemzetipárti és Duica parasztpárti programmal. Gyuluban csak dr. Pordea lép fel a liberális párt jelöltjeként. A kolozsi kerület jelöltjei Somlea Mihály liberális és Dan Sever nemzeti párti. A tekei választókerületben a liberális Lepadatu Sándor és a nemzetipárti dr. Nemes a végleges jelöltek. Bánffy-hunyadon a kormány dr. Andrei volt főszolgabíró, a nemzeti párt pedig Muntean esperest jelölte. A többi jelöléseket a választási bizottságok formai hibák, késés és más címen visszautasították.

A választásokkal kapcsolatban is módosították az eredeti határidőt. A kolozsvári belügyi államtitkárság ma távirati értesítést kapott Bukarestből, hogy a választások két napján a szavazatszedést este hat órakor és nem nyolckor kell bezární. Akik esti hat óráig nem adják le a szavazatukat, nem becsáthatók az urna elé.

A megtért ember...

Tegyük fel, hogy az ortodoxia üdvözít és a neológ zsidó, vagy a statusquo zsidó olyan zsidó, aki a bünbessétek kategóriájába tartozik. Mit kell hát ortodox felfogás szerint csinálni ilyen zsidónak, ha mégis üdvözülni akar? Világos, hogy meg kell térnie. Vezetéks, magabeszűlés, töredelmes bünbánás nem segít. Ortodox alapra kell helyezkedni, mert igazi megtérés csak ebben van. Ezt csinálta például a nagykárolyi statusquo hitközség is. Azt lehetne hinni, hogy ortodox körökben tetszett ez a kollektív megtérés. Nem tetszett. Sőt Désen a rabbizsinaton tiltakoztak ellene. A rabbi urak azt mondták: ez a megtérés érvénytelen. Egyszerűen nem gilt. A nagykárolyi főrabbi nyolc évig unszolta hivat az ortodoxia felé, senkise mondhatja, hogy könnyelmű lépést tettek a nagykárolyiak. A dési rabbizsinat mindazonáltal rideg apageval utasítja vissza az új ortodox testvéreket. Nyolc évig készültek erre a lépésre, de nyolc év alatt nem lehet megtérni igazán és alaposan. Ehhez több idő kell. Az ősi zsidó felfogás ugyan azt mondja: térj meg egy nappal a hatalod előtt. De hát ez egészen mást. Aki megtér és meghal, azt be lehet fogadni. De aki megtér és még nyolc évig él ezután, az olyan konkurrens, akitől félni kell. Az ilyen még arra is képes, hogy a nyolc év után, még nyolc évig él. Az ortodox rabbi urak ezért kötik képesítettséghez a megtérést, mint az iparűzést, vagy a honosítást. De van erre más okuk is. A dési zsinat a hitközségi hatalmát a rabbi kezére játszotta át, az adófizető laikus nem számít. Ha tartani akarják a hatalmat, akkor meg kell akadályozni a megtéréseket. Mert csaknem komikusan szent felfogás, hogy a megtért ember annyit számít az isten előtt, mint a főpap. Hát most mi legyen az új statummal olyan hitközségben, amelynek minden tagja megtért. Hiszen akkor mind-

egyik főpapnak számít és akkor megint nem a rabbi kezében lesz a hatalom, hanem annak a néhány ezer laikusnak a kezében, aki főpappá avanszált az ortodoxiára való megtérése által. Hát azért nem gilt a zsinatozók előtt a nagykárolyi átszervekedés. (u. p.)

Európai államok tartozásai Angliának. Párisi levelezőnk írja: A londoni parlamentben a napokban megkérdézték a pénzügyi államtitkárt, hogy a különböző európai államok mennyivel tartoznak Angliának. Mr. Hilton Joung államtitkár az interpellációra a következő kimutatást terjesztette a képviselőház elé:

Franciaország tartozik	572,524.500
Oroszország	567,892.000
Olaszország	502,074.952
Belgium	9,000.000
Kongó (belga)	3,550.000
Románia	22,112.500
Görögország	7,710.350
Portugália	18,472.000

A kimutatásból kitűnik, hogy a legtöbb adóssága Oroszországnak van, tehát épen annak az államnak, amelynek a fizetési képessége jelenleg a legbizonytalanabb. A Belgium számára adott angol hiteit a háború által elpusztított értékek helyreállítására használták fel és így megvan a fedezete. A tartozások legnagyobb része a háborúból származik, némely állam azonban, mint Olaszország és Franciaország azóta is többször igénybevette a brit pénzforrást. Romániának a háború óta körülbelül hétfélmillió livre sterlinggel növekedett Angliával szemben fennálló tartozása. Általában megállapítható, hogy a háborus károk szanálása leginkább angol pénzen történik. Anglia összes követelése a külföldi államoktól 1 milliárd 703,336.302 livre sterling.

Felhívás a Haggibbor játékosaihoz. A Haggibbor vezetősége felhívja a második futbalcsapat összes játékosait, hogy ma, kedden este 8 órakor a Park-kávéház egyesületi helyiségben mindannyian föltétlenül jelenjenek meg.

Zsidó érdekekért

küzd és dolgozik az UJ KELET

Minden zsidónak

barátja és szószólója az UJ KELET

Most

alakul meg az UJ KELET

nagy nyomda-vállalata, az új „Kadima-nyomda és Kiadóvállalat Részvénytársaság“

Aki barátja az UJ KELET-nek

és azt akarja, hogy a zsidóság szószólója megerősödjön.

jegyezzen részvényt!

HIREK

— **A központi járás új főszolgabírája.** A kolozsvári járás főszolgabíráját, dr. Giurgiu Tivadart még a volt kormány Beszterecenaszód megye alispánjává nevezte ki. A központi járás megüresedett főszolgabíró állását csak most töltötték be. Az új főszolgabíró Traian Balomeri, akit Kóhalomról helyeztek át Kolozsvárra.

— **Kivégezték Landrut.** Néhány hónap óta nemcsak Franciaország, hanem az egész világ sajtóját ugyszólván naponta foglalkoztatta Landru, Pedig Landru, nem hős hadvezér volt, nem is sorsdöntő diplomata, hanem egész egyszerű gyilkos. Csak mint gyilkos nem volt egyszerű. Mint gyilkos ugyanis, olyan raffinált hozzáértéssel működött, hogy az már magában is szenzációs. A Landru-ügy főtárgyalását szivszorongva figyelték. Halálra ítélt se után nehéz lett volna megállapítani, hogy a részvét, vagy a kielégített bosszú érzése volt nagyobb. Jellemző, hogy senki nem vette komolyan az ítéletet. Senki nem hitte, hogy ki is végzik Landrut. Pedig kivégezték. Ma jelentették Párisból, hogy az ítéletet végrehajtották. És Landru nyugodtan hajtotta fejét a guillotine alá.

— **Tarbut-iskolaigazgatók értekezlete.** A beszarábiai hébernyelvű Tarbut-iskolák igazgatói Kisenevben értekezletet tartottak. A megbeszérléseknél igen nagy fontosságot tulajdonítanak, mert ezzel az első lépés megtörtént ahhoz, hogy a vidéki Tarbut-iskolák együttműködjenek a centrummal. Az értekezleten a gyakorlati munkára vonatkozó tervezetet tárgyalták, amely elsősorban az összes héber tannyelvű gimnáziumoknak a Tarbut-ba való tömörítését hangsúlyozza.

— **Kémkedés miatt letartóztatott magyar mágnás.** Kassáról jelentik: Az érsekétyi csendőrség letartóztatta gróf Szapáry Györgyöt, a magyar nemzeti hadsereg tényleges huszárhadnagyát. Kihallgatásakor azt mondta, hogy politikai menekült s azért szökött cseh területre, mert legitimista magatartása miatt megakarták gyilkolni. A keresztkérdések alatt azonban kiderült, azért jött Csehszlovákiába, hogy a magyar hadseregnek kémkedjen. A letartóztatott gróft átadták a besztercebányai hadbírósnak.

— **Kommunista összeesküvés Tuniszban.** Párisi levelezőnk írja: Az itteni gyarmatügyi minisztériumhoz érkezett jelentések szerint Tuniszban nagy kommunista összeesküvést fedeztek fel. A tuniszi rendőrség egyik tisztviselőjének egy arabnyelvű röpírat került a kezébe, amelynek írója arra szólítja fel a mohamedánokat, hogy amoszkvai III. Internacionáléhoz csatlakozva vívják ki szabadságukat és függetlenségüket. A megindított nyomozás során letartóztatták Louzon mérnököt a tuniszi kommunista párt titkárát, aki a háború befejezése után Tunisztól néhány kilométerre, Ajunában telepedett le és ott „Társadalmi Jövő” címen kommunista lapot adott ki. Ezenkívül megszervezte az arab ifjúságok egyesületét. Louzon letartóztatásával egyidejűleg tizenhét házkutatás történt, amely alkalmával számos kompromittáló iratot és rengeteg Lenin arcképével ellátott medaillt találtak.

— **Erdélyi textilárpiac.** Az üzleti élet pang, kereslet hiányzik. Külföldről nem lehet importálni, a kereskedők a galaci és bukaresti piacokra vannak utalva. A mai piaci árak a következők: Sötétkék karton I. 80 cm. 27, I. 70 cm. 23, II. 70 cm. 20. Világoskék karton I. 23, II. 20. Siffon I. 85 cm. 34, II. 30, III. 21—25. Lepedővászon 150 cm. 54—68. Zefir I. 50, II. 28—30. Clott I. 140 cm. 85, II. 130 cm. 72. Opál batizst 68, Pounge 100 cm. 178. Tarantill 100 cm. 80. Grenadin 100 cm. 90. Pounge 100 cm. 180. Crepp de Chine 240—360. Charmeuse 185—350. Ponató durva 140—190, félfinom 190—250, finom 340—400. Seviott prima 360—450. Kamgarn prima 450—600 lei.

— **A lélek halhatatlansága — a statisztikában.** Newyorkból jelentik: A statisztikai hivatalok sokat foglalkoznak mostanában azzal a kérdéssel, vajjon a háború használt, vagy ártott-e a vallásszánságnak. A statisztikusok nagyrészt ez a probléma már másfél esztendő óta foglalkoztatja és rengeteg adat gyűlt össze, amely világosságot fog deríteni a kérdésre. A problémát belekapcsolták egy másik problémába. Nevezetesen, vajjon a tudományos ismeretek terjedése ártott-e a vallásszánságnak? Kérdés továbbá az is, vajjon a lélek halhatatlanságáról való hit, milyen mértékben terjed Amerikában. Dr. James H. Leuba, az amerikai tudományos világ egyik kiválósága külön tanulmányozta a problémákat és mostanában közzétette megfigyeléseit. A tudós új módszerrel dolgozott. Különböző középiskolák és felsőbb iskolák tanítványait írásos nyilatkozatra szólította fel. A kérdést így tette fel: „Hisz ön a lélek halhatatlanságában? Akár pozitív, akár negatív feleletet ad, indokolja azt meg legfeljebb tíz sorban.” Negyvenöt százaléka a tanulóknak igenlő választ adott, a többi tagadta a lélek halhatatlanságát, a kérdeztettek négy százaléka pedig nem tudja elhatározni magát és habozó feleleteket adott. A matematikusok és természettudományal foglalkozók között sokkal nagyobb a lélek halhatatlanságát tagadók száma, mint a többieké.

— **Lakodalomból a halálba.** Román Péter, ilonkai földmives és egy eddig még ismeretlen ember kocsin igyekeztek haza Brádról, lakodalomról. Reggel négy órakor indultak utnak, amikor javában dühöngött a dermesztő hóvihar. Az alkoholtól is el lehetett gyöngülve és így történhetett, hogy a rettenetes időben elalélva estek hátra a kocsi. A lovak elragadták a kocsi, amely egy hótömbbe ütközött és felborult. A két elalélt ember megfagyott a szekér alatt. A szerencsétlenül járt embereket holttestként két nap múlva találták meg a járókelők.

— **Ötmillió 911 ezer rokkantja van a háborúnak.** Párisi levelezőnk írja: A Nemzetközi Munkáiroda most készült el a hadirokkantak első statisztikájával. Ennek a kimutatásnak az adatai szerint a tizenkét háborúviselt országban 5 millió 911 ezer hadirokkant van. Ez a szám országok szerint a következőképpen oszlik meg: Franciaország 1,500,000, Anglia 1,000,000, Olaszország 570,000, Lengyelország 320,000, Egyesült Államok 246,000, Csehszlovákia 175,000, Ausztria-Magyarország 164,000, Jugoszlávia 154,000, Kanada 88,000, Románia 84,000, Belgium 40,000, Németország 1,400,000. A legtöbb rokkant Franciaországban van, százezernél több, mint Németországban, a legkevesebb Belgiumban.

— **Az elmúlt évi csehszlovák import.** A hamburgi csehszlovák konzulátus jelentése szerint az elmúlt évben Hamburgba keresztül négy millió ötszáz ezer métermáza árut szállítottak Csehszlovákiába az Elbén és egymillió négyszáz ezer métermáza árut vonaton.

— **A CFR. kifizeti belső adósságait.** Mint ismeretes, több iparvállalat a CFR. részére végzett mozdony és kocsijavítási költségek fejében tekintélyes követeleket igényel a CFR-től. Bukarestből jelentik, hogy a CFR. vezérigazgatósága tegnap elhatározta, hogy ezeket az adósságokat hamarosan kifizeti. A CFR. tartozása közel négyszázmillió leit tesz ki.

— **Milyen lesz az Einstein-film?** A brüsszeli „Peuple” jelentése szerint az Einstein-féle elméletnek lakosok számára való érthetővé tétele céljából film készült. Az Einstein-filmhez a felvételeknek egészen új technikáját kellett megteremteni, mert rendkívül bonyolult felvételekről van szó. Például egy felvételen azt akarja a film bemutatni, hogy az esti órákban a Nap felé röptett ágyugolyó később ér a Napra, mint az, amelyet ugyanabból az ágyuból másnap reggel löttek ki. A napfogyatkozás ábrázolása azt a csodálatos dolgot teszi szemléltetővé, hogy azok a csillagok, amelyek a Naptól jobbra láthatók, tulajdonképpen a Naptól balra vannak. Az elsőtétülés pillanatában világosan domborodik ki valóságos helyzetük.

— **Halálozás.** Február 25-én Lugoson meghalt az ottani hitközség 30 éves volt kitűnő főkapitánya, Bruder József. Az elhunyt soha el nem lankadó szorgalmáért, puritán jelleméért közkedvelt volt nemcsak a zsidóság, hanem a város összes polgárai körében. A cionista ügynek első és végig legteljesebb harcosai közé tartozott. Az elhunyt nagybátyja Bató Lajos ismert bécsi cionista írónak.

— **Konstancai áruforgalom.** Február 26. Kivittek: Görögországba 213 ezer kilogramm petróleumot (Astra Romana). Franciaországba 341 ezer kg. zabot, 142 ezer kg. babot. Törökországba 107 pár ökröt és tízezer aszfalt kartont. Gabona és élelmiszerárak a következők voltak: zab 350 lei, tengeri 357, árpa 310, bab 295, vadrepce 250, mustár 240 lei 100 kilogrammonként.

Apám,

ki messze, messze mentél s most rengő aranykalászkodnak vagy türelemes táplálója, ugy rádszorultam a nagy egyedülállásban. Látod most megint szomorú a fiad, most megint a fal felé fordul, hogy profán szemek ne lássák vonagló száját, könnyek szennyezte arcát, apám, most megint vandál kezek törtek rám és bágyadtan és szomorúan szeretnék utánad menni.

Emlékszel apám, szeles őszi délutánokon, mikor az égen rabló-zsándárt játszottak a pirosító fellegek, hányszor szaladtam hajadontól a futó szekerek után? Emlékszel apám? Ilyenkor állottál az ajtófélfánál, kicsit bosszankodtál rossz fiad miatt, de a szivedben melegét éreztél és mikor fáradtan, kipirult arccal visszaszaladtam, megsimogattad fejem és jóságosan mondtad:

— Ne szaladjál a szekerek után. Csak a tudód lesz teli porral, csak a cipődet teszed tönkre, de a szekeret nem éred utól...

És én ilyenkor megcsókoltam a kezét, megfogadtam, hogy sohasem leszek rossz — és a legelső szekérnek megint utána futottam. Azóta sok-sok szekér szaladt el és fiad, akinek már elengedett a kezét, sohasem gondolt óvó tanácsodra. A te fiad szaladt, szaladt, mert azt hazudták neki buta olvasmányai, hogy ringliszil a világ, mindég szaladni kell.

Most megsebezve, kitört lábakkal fekszik az uton és read gondol, aki már nem gondolsz reá. Most kisoklott valami benne és vonaglik és fetreng az uton, mint a veréb, mely súlyos téli hidegben villanydróra szállt és megfagyott lábakkal leszállt a földre. Most reámfeküdt az elvágyakozás gondolata, mint hideg havas fátol és alatta úgy, de úgy taglóz a szomorúság, hogy meg kell nekem boesátnod akármint beszélek.

Mert látod, hegynek rohantam, elbuktam rajta és most kacagnak rajtam a gáncsvetők. Pedig gödörbe estem. És nyujtogatom a karjaim feléd. Emelj ki engem apám. Még egyszer. Beszélni fogok neked szép kisasszonyról, akinek arcán piroslott az élet, akinek a szeméből patakzott a láng, aki elosont tőlem és én úgy vágyódom utána, mint a csecsemő az anyatejre, tragikus tudatlansággal, de egész lényemet betöltően. Hallgatód apám...? (h. l.)

— **Aranyban fizetik Ausztriában az adókat.** Az osztrák kormány, bécsi munkatársunk jelentése szerint, egyes adónemeket aranykoronákban hajtja be. Az aranykorona papír ellenértékét hetenként állapítják meg a pénzügyminisztériumban. Ez az intézkedés a korona megszilárdításáért megindított akció következménye, de eddig nagyobb eredménnyel nem járt. Az aranykészlet megnövekedését ugyanis az állandóan továbbtartó bankjegykibocsátás illuzóriussá teszi.

— **Külföldi áruipiac.** Február 25. Marseilles: rizs 100 kg. 68 frank. Le-Havre gyapotfonál 50 kg. 248, kávé 50 kg. 154. Páris cukor 100 kg. 160. London kaucuk kg.-ja 77/8 d., arany unciája 93.93, ezüst unciája 32.75, réz 1016 kg. 58, ólom 22/6, cink 24/17.

— **„Oh jaj, megfojt ez az átkozott köhögés”, Egger mellpásztilái** csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

— **Helyreigazító nyilatkozat.** Bukarestben letartóztattak egy permiszizert. Száznegyvenezret leit volt fel nemlőező árukra című személyemmel foglalkozó cikkre vonatkozóan kijelentem: A cikkben említett bukaresti banknak nem mutatam be semmiféle árut, nem adtam el neki árut s nem csaltam ki tőle semmiféle címet se pénzt. Állítólagos letartóztatásomkor nem láttam több permiszit, csak egyet. Ezzel sem kereskedtem. Bőrkereskedő vagyok s mint ilyen a múlt év őszén, jóval a nyersbőrkitelítialom életbeléptetése előtt megvásároltam 15 vagon nyersbort, melyet egy csehszlovákiai börtényárosnak adtam tovább, ki e kötés alapján egy és félmillió cseh koronát helyeztet részemre letétbe egy bukaresti banknál. Ezeknek a kötéseknek az alapján adta ki a kormány a kiviteli engedélyt anélkül, hogy bárkinak a közbenjárására szükségem lett volna. A kötések az egy és félmillió cseh korona letétet s a kiviteli engedélyt mutattam be a szobanforgó banknak s ezek alapján finanszírozási szerződést kötöttem vele. A bank a szerződést nem tartotta be, mire én a szerződést felbontottam. Hogy a remélt haszontól el ne essen, a bank bűnvádi feljelentéssel kísérletezett. A bukaresti rendőrség azonban, mely csupán őrizetbe vett, amint a fenti tényállást — a valóságot — megállapította, azonnal elbocsátott. Glück Sámuel krasznai bőrkereskedő.

— **Illusztrált Hagada.** Az Uj Kelet nyomdájának héber osztályában megjelent egy csinos kiviteli illusztrált Hagada. Minthogy egy legújabb kormányrendelet értelmében külföldről semmiféle héber nyomtatványt egyelőre behozni nem lehet, ajánlatos ha a viszonteladók mielőbb igyekeznek megfelelő példányt megrendelni az illusztrált Hagadából. Ötszáz példány rendelésénél egy darab ára 1/25 lei, ezernél több példány rendelésénél cégnymással 1/15 lei. Megrendelések az Uj Kelet kiadóhivatalában eszközölhetők.

1 kg. orth kóser marhabús Lei 9. —
1 " szópó " 10—
1 " szalám " 18—
1 " kelbász " 15—
Róth Adolf, volt Ferencz József-ut 62.
(Marianum mellett.)

— **A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (akié a föld, az ország), a Keren Hajjeszód a fejlett európai átlami élet alapjait akarja lerakni e viszálytolt földön, a Tarbut-Kulturalap pedig a sivatag vándorlás nevelési alapja**

Central Buffet

Színház után

1314

az elite közönség találkozó helge

Raglan Fregoli

Divat-öltöny

Neumann M.

cégnél,

Cluj, Piata Unirii
(Fötér)

Hölgyek figgelmébe!

Megnyilt! 1234 Megnyilt!

SALON DE PARIS

Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés a legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondolálás, fésülés u. m. történelmi és fantaziá frizurák, bandacra frizettek, hajfonatok, legszép kiveitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2.

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbächer

Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállítunk póstán,
utánvét mellett.

Megjelent az Ifju Kelet

Az előtérben kitárt kezű eserkészfiú készönti a fölkelő napot, amelynek bibora egy keleti várost önt el friss, életető pirossággal. Tavasz az emberben, tavasz a természetben. Ezt mutatja a címkép és tavaszt mutat a folyóirat minden sora.

Mózesről szól az első cikk, mely mesterünkről, aki nemcsak bennünket tanított, hanem civilizációt és hajadást jelentett minden nép számára, amely szolgáorból akart kijutni. Dr. Hamburg József esszaynek is beillő cikket írt Mózesről, akinek tanításairól bibliai szemelvényeket közöl az Ifju Kelet. „Purim, farsang, szaturnália” címen Ujvári László gondosan összeválogatott adatok alapján írja le a purimi mulatságok különböző hagyományait összehasonlítva a különböző idegen farsangi mulatságokkal. A szerzőmesterséget Szabó Imre ismereti. A „Rügyfakadás” című mesejáték első részletét is itt találja az olvasó. Ujvári Péter egyik legszebb drámai alkotása ez, amelyet a kolozsvári sémerek adták elő viharos siker mellett. „Ahol miránk vár minden” című cikkben Ben Athid ismerteti Erec Jiszraelel való kirándulását. Ez egy hosszabb ciklus első része. Goldzieherről, „a keleti nyelvek nagy fejedelméről” Asser Lemil ír sok melegséggel. Havas József „Cserkész fohásza” megejtően szólaltatja meg a zsidó ifju szívét.

Uram, mi még csak gyermekek [vagyunk] Engedd, ne tudjuk mi a fájdalom. Tárd ki karod eserkészeid felé, S csökölj bennünket halkan homlokunkon.

„Az agy, mint az idegrendszer központja” címen szemléltető rajzot látunk, amelyhez dr. Kohányi Menyhért írt érdekes és tanulságos szöveget. Neményi Endrének „Isten a mi várunk” című hangulatos purimi verse következik ezután. Kaczer Illés „Vasalába” című bájos meséjét tárcarovatunkban közöljük.

Az új zsidó irodalom nagynevelői közül az „Ifju Kelet” Salom Aschét szólaltatja meg egy elragadó

gyermekmesevel, amelynek címe „Két kis jóbarát”. Diamant Elemér megejtő gyermekkori visszaemlékezést közöl „Benedek bácsi” címen. Goldzieher „Bar-micva”-járól Strausz Adolf emlékezett meg. Bialik ifjukori halhatatlanná vált „A madárhoz” című verse mellett ott találjuk a vers néhány zenésített sorát is.

Írókról és írásokról Sas László értekezik választékos stílusban. Ismerteti S. Agnon világhírű művét „Első megörbédelt kiegyenesedik” és Franz Werfel fantáziáját a „Spielhof”-ot. Deszberg Simon „A hatodik bé élet-halál harca egy kis madár ellen” a gyermekkori visszaemlékezések ragyogó írása. A cserkészkirándulásról és a „Mi kertünk” címen a kert megműveléséről talál az olvasó értékes tudnivalókat. Illusztrált torna cikk, a sómérünnepélyről szóló tudósítás, kalendáriumi emléknapi, művészi és irodalmi pályázat, tiszta és élvezetes illusztrációk egészítik ki az Ifju Keletet.

Főlétesleg méltatunk itt egy olyan lap szükségét, amely nevel, tanít és az irodalom tiszta és nemes élvezetét nyújtja. Minden erő és bizodalom az ifjuságban. Évszázadok zsidó energiáját nyomta el a jogfosztás és az asszimiláció. A nemzeti kijelés szabadságát az utolsó évtizedek hozták: ezekben az években plántálódott a zsidó gyermek vérebe és idegeibe az új felismerés csiréje: benne nőtt, benne izmosodott. A zsidó gondolat, a zsidó egyéniség párosulva a kultúra izlésével, a haladás nagyszerűségével, a tudomány egzaktságával, — ezt adja az Ifju Kelet.

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szónok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kőtegyanban felállított saját exposituraink utján

kötbér kikötése mellett 5—10—15 napi

határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza darabárú és vagonrakomány szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiókok Wien I. Rotentur Str. 12. Oradea-Mare Rimanoáci-u. 12. Orsova Dunapart. 3185-1

VASALÁBA*)

Irta Kaczer Illés

Az első mesterség, amely vágyaimba tolakodott, a kéményseprő mestersége volt. Ne nevessek, nem az nagyon komoly ügyem. Hároméves lehettem. Már tudtam a guayverset a kéményseprőről, „kéményseprő, vas a lába, kormos a pofája”, úgy kellett összedanolni és széjjeldanolni a szavakat, hogy „vasalába, kormosapo fája” s ha az ember, mármint a gyerekember szemébevinnyogta a kormosofának, jól tette, hogyha hirtelen fordult a sarkán és futott inaszakadtából. Még a kis halott síkatorban is maga mögött érezte, ahol pedig élő ember alig járt a korhadtt pallókon, még a szoba biztos menedékből is kiküldött, nem jön-e utána a rettenetes férfiú, a fehérszemű, fehérfogú fekete óriás, a vasalába.

Mi az, hogy vasalába? A lábán kopogós papucs, a papucs alatt bőrhárisnya a tulajdon fekete bőrből. De nem is bőrből van ez a mezitláb, hanem barna vasból. Csak a sarka látszik ki, de olyan irtózatosan fénylik, mint a sparnet, amit vasporral fényesítettek. Vasalába. Télen se fázik ez a vasaláb, pedig akkor sincs rajta se pamuthárisnya, se kamásni, se eszima. Ahová ez lelép, oda biztosan le van lépve. A legmeredekebb háztetőn, tetők élén és szélén, csuszós zsindeylen havas cserepeken, sikos bádagon úgy lépeget vele a gazdája, mint te a sétatér fái közt. Néha egyensúlyoz a kezével vagy a drótszeprével, de olyan könnyedén, akár a kötéláncos a cirkuszbán. S amikor nem látod többet, akkor se

*) Mutató az „Ifju Kelet” című zsidó ifjúsági lap első számából.

Éjszakai napszámok

Az Uj Kelet tudóstíjaitól

Nagyot fordult az idő. A régi csendes Kolozsvárnak ma már nagyvárosias éjszakai élete is van. A nappali kenyérbajszájában elfáradt emberek este beülnek a kávéházba és szerényen-hangosan mulatnak.

És a cigányzenés zsvájban gondolkodásra készítő mementóul felbukkan az emberek velejárója: a nyomor. Különléle alakban vonul el az asztalok között. Az emberek ajkán nem fagy meg az italos mosoly, észre sem veszik, vagy elhessegetik a nyomort.

A vendégeken kívül a kávéházaknak megvannak a maga éjszakai szegényemberei. És ami a legszomorúbb, sokan vannak. Tizenegy órakor megjelenik az első. Huszonkétéves fiú, aki a még festékszagú reggeli lapokat árusítja. Tétova léptekkel bizonytalankodik a plüssülésses páholyok felé. Vak. Világtalan két szeme nyomasztóan sötét karikák közül kenyeret esdekel. Szívemarkolóan szomorú ennek a vak embernek a nézése! Olyan, mintha állandóan azon tűnődne, milyen a fény. Egy pikkoló rögtön mellette terem és végigjárja vele a kávéházat.

Két pincér elhuzza az asztalokat, hogy üres helyet csináljon. Egy fiatal pár táncra perdül. Shymmit járnak. Szépen táncolnak. A közönség abba-hagyja a zsvajgást, lázasan nézi a táncolókat és megtapsolja őket. Ugyanekkor ősz házaspár járja végig az asztalokat. A nő karonfogja a férjét, aki vak. Virágot, csokoládét és gyufát árulnak. Csak kínálnak. Mert nem nagyon vásárolnak tőlük. A férfi hivatalnok volt régebben.

Töppörödött asszony lép hozzám. Csak zsidóul beszél. A kezében fadóboz és benne üvegházi virágok.

— Kajfen ze nis blimen? Jinger mann, acht kinder varten brojt in der heim.

Virágot vegyek. Kinek? Nyole éhes gyermek várja otthon ezt a szerencsétlen asszonyt. A férje Amerikában pusztult el, valami szénbányában. Tíz éve egyedül keresi a kenyerét. Velem hosszabban beszélget, mert már ismer. Elpanaszolja, hogy iparendélyt követelnek tőle. S az sok pénzbe kerül. Az meg nincs. Pedig nappal is dolgozik.

Mos, házakhoz jár kisebb munkára, futkos, csomagokat cipel. De hiába minden, mert nyole szelet kenyér és ugyanannyi tál étel kell ebédre. A két nagyobbik gyerek keresete lakbérre kell. Nagyon drága a lakás, de örül, hogy van havá lehajtani a fejét. A nyáron a szabad ég alatt laktak, mert háziuruk a lakók feje fölött bontotta le a roskadó nyomortanyát.

Nyolc-tíz éves gyerekek teremnek az ember előtt és kenyérré valót kérnek. Nem ingyen. Gyufát, lapot árulnak. Éjjel után van már s ezek a gyermekek minden felügyelet nélkül barangolják be a várost. Elni akarnak. Az apjuk valamelyik kocsmában duhajkodik el a gyerekek mult esti keresetét. Anyjuk tudóvással vivódik a közkörházban.

Nemsokára előkerül a kucséber is. Nehéz látát cipel a hátán. Ezeknek van még a legtűrhetőbb keresetük az éjszakai napszámok közül. Az emberek szeretik a szerencsejáték izalmait és a csokoládét, különösen, ha a boltiár ötszörösébe kerül.

Az egyik kávéházban egy tizenhat éves leány könyveket árusít. Fiatal arcán öröges fájdalom árulja el, hogy milyen nehéz ma becsülettel szerzett kenyeret enni. Régi ismerősként üdvözöl egy fakóarcú öregasszony. Arcának keserű ráncai közül néha elővigyorog a hajdani jölét. Mélytízű szemé vörös a sirástól és aszott kezében hivatalos irást szorongat.

Hatszázhatvanhét lei adót követelnek rajtam. Negyedév alatt sem keresek annyit. Most kerültem ki a kórházból. Két gyermekem betegten fekszik odahaza. Honnan vegyek ekkora nagy összeget? S ha nem fizetek, dobrautik azt a kis holmit, amely az uram után maradt.

A zene sértette a fületem. Csak azt éreztem, a nyomor, amelyből nappal is eleget látok, éjjel is utánam szalad, belefurakodik a torkomba és meg akar fojtani.

Többet nem megyek kávéházba.

Assér Lemil

Szilágyi Eleonóra Rt.

Alánfja: Likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1269

bukfenezett le, bujósokát játszik társaival a kéményben.

A kötéláncost jóval később látam, felnőt hétéves voltam, nagyon elálmélkodtatott, de nem vágytam a mesterségére. Akkor már túl voltam a kéményseprősen, túl a timárságon, túl az asztalos és túl a fazekas mesterségen, kovács voltam a vágyaimban és a fujtatómat meg a pörlyömet nem adtam volna oda a világ minden cirkszi dicsőségéért. De ez később volt. Előbb túl kellett esni a háztetőkön Milyen pokoli multság lehet odafenn illegni-billegni, hajladozni, az emberek halálra-rémülnek: most fog lepottyanni, de nem pottyan le. Még az anya is elteszi ijedelmét, holott máskor feljajdult, ha egy magas székre álltál: „jaj Bénéke szívem, le találsz esni!” Most elfojtott büszkeséggel gondol a fiára, aki kéményseprő vasalába és odafenn táncol mindenk szemeláttára a háromemeletes bérpalota kéményei között.

Kéményseprő leszek! mondtam magamban. Vagy nem is én mondtam, ha én mondtam volna talán lett is volna valami a dologból. Egy ismeretlen és határozatlan valaki mondta legbelül ismeretlen és határozatlan hangon, ismeretlen és határozatlan szóval. Idegen nyelven, aminek még nem csinálták meg a szótárát. Ha megcsinálták volna, se vettem volna semmi hasznát, akkor még nem tudtam szótárt olvasni, még az ir-ívet se tudtam, hároméves voltam, tele ágáló vágyakkal és ágaskodó felnézéssel a vasalába-hősre, én is, én is vasalába akarok lenni és hős.

Hogy hős volt-e a kéményseprő? Hős. Már tudtam a katonáról, aki rövid pangányt látog a derekáról (a kövér Mátyás, aki trombitás volt a honvédeknl, hosszú őrmesterkardot esőrtetett), már hallottam a csaták vitézeiről, akik nem félnek embert

ölni, de ezek szörnyű szörnyek voltak az én fantáziámban, nem hősök. A kéményseprő? Az más. Az nem öl embert, pedig vasalába. Az első és főhős a tüzoltó, csillogó sisak van a fején és villogó csákány az oldalán. De az sem öl embert, hanem vörös fenevadakkal verekszik éjjel a háztetőn.

Ejjel a háztetőn! Akkorra voltam, mint most ez a negyvenháromas cipő a lábamon, vagy talán valamivel nagyobb. Egyszer éjjel kitépnek az ágyból, rámgöngyölik a paplant és szaladnak velem fel és le. Mi az? Annyit értek, hogy visznek nagyanyóhoz, mert az átellenes szomszédban, a szódavizgyár istállójában Gáspár apó pipával aludt el a széna közt. Nem lesz semmi baj, mondja az apám az anyámnak, a szél balra fuj. „Biztos hogy balra fuj?” kérdezi az anyám vékony sirós hangon. „Hát persze hogy biztos”, feleli az apám vastagon, majdnem vidáman. Visszadugnak az ágyba. Körülöttem furesa zürzavar, a szoba merő vörösség, az ablak mintha piros üvegből volna, mindenki kiszalad az uccára, a bátyám, aki öt éves ingben. Lemászom az ágyról, nagyon fádom, pedig mintha fütött kemence szájjánál kuporognék, meg-megesap a meleg. Széket tolok az ablakhoz, félek, az ucca alja vörösen fekete a sok szaladó-lármázó embertől, a felülje fekete-vörös, mintha nagy-nagy fekete-vörös kendőket lobogtatnának. A szódavizgyár tetejéről lobognak fel ezek a kendők, egészen a csillagokig. Nem jól mondom, csillagot odafenn nem látni, a csillagok is lentről szaladnak fel, Gelb bácsi házából. Mert Gelb bácsi a szódavizgyáros, van egy sovány, csupaseb lovaeskája, amely nappal az udvaron megy körbe-körbe, hajtja a gyárat, éjjel a másik lóval és Gáspár apóval,

meg a Gáspár apó pipájával alszik az istállóban. A másik ló a szekere-huzza egész nap, a szekéren van vagy száz szodásüveg, ha nem több: amelyik telve van alul, amelyik üres, az felül, vagy csak lóg olomfülléni fogva az akasztórudon. De nem erről akarok beszélni holott ez is mesélivaló volna, a pirosposzsgás Májer csak odatolta a szodásüveget a gépbe, a drótiüvegbe egy cső alá, megnymott a ballábával egy vastalpat, olyat amilyen Kleininger eipőfelső-részkesztítő varrógépe alatt van s a nehéz üveg pillanat alatt megtelt friss szódavizzel. A vágyaimba ez is belopózott, ha felnővök, szódavizgyáros leszek, mint a mindig jökevdű Gelb bácsi. Hogy irigyeltem Smilkut, Gelb bácsi fiát, aki úgy jött a világra, hogy szódavizgyáros lesz belőle.

Ja igen, a szódavizgyár. Hogy is történt? Azon az éjszakán nem négyen aludtak az istállóban, csak hárman, Gáspár apó meg a két lovaeska. A negyedik, Gáspár apó pipája, nem aludt. Inkább a pipa alatt volna és Gáspár apó maradt volna ébren! A mindig jökevdű Gelb bácsi nagyon ijedten futkosott, a pirosposzsgás Májer is mintha sápadtnak láttam volna a vörösségben, szaladgáltak a gyár körül és mind a szódavizet ráspricelték az égő tetőre. Hiába. A tűz csak továbbragta a tetőt, juj, milyneket harapott az öreg zsindeyeken! egyszerűen egész sort megröppogtatott és csak nyelte magába falánkan. Az emberek összevissza-szaladtak, merték a kutakat, mit ér ott a közönséges kutviz? Akkor megszólalt a sip, mélyen-magasán, ti-taa, ti-teaa, jöttek a tüzoltók. A csövek neki a tűznek, a szigoru Mónus fel a tetőre, vezény-szót kiabál a legények csakugy tépik-rongyolják azokat a fekete-vörös kendőket. Egyre többen hadonásznak

nyilatkozat. Bukarest-permissziózt. Százalékos nemlétező árukra foglalkozó cikkre vonatkozóan. A cikkben említett mutatók nem semmi, el nekí árut s nem féle címen se pénzt. Ezzel sem keresz-vagyok s mint ilyen a nyersbörkivitel-től megvásároltam 15-öt egy eszeszlovákiai váb, ki a kötés alap-cseh koronát he-egy bukaresti bank-nek az alapján adta engedélyt anélkül, enjárására szükségem az egy és félmillió a kivitel engedélyt orgó banknak s ezek szerződést kötöttem fest nem tartotta be, elbontottam. Hogy a esszen, a bank bünt-reteztet. A bukaresti ily csupán őrizetbe állást — a valóságot nál elbocsátott. Glük reskedő.

gada. Az Uj Ke-éber osztályában os kivitelű illusztr-nyogy egy legújabb telmében külföld-ber nyomtatványt nem lehet, aján-uteladók mielőbb g példányt meg-lt Hagadából. Öt-ésénéel egy darab el több példány omással 115 lei. Uj Kelet kiadó-lhetők.

arhaus Lei 9. —
..... 10 —
..... 18 —
..... 15 —

rencz József-ut 62. mellett.)

ap országunk föld- ulajdonába vissza- d, azé az ország), fejlett európai ál- rja lerakni e visz- arbuth-Kulturapj lás nevelési alapja

Buffet
1314
után
találkozó helye

Fregoli
Lány

nn M.
1,
a Unirii
er)

gelmébe!
Megnyit!
PARIS
hajfestő és ma-
tés a legtermé-
Fejmosás, on-
m. történelmi és
ndacre frizettek,
kivitelben. —
uth Lajos-u.) 2.

**és
ládé
raktár**
1277
ussbacher
erdinand 31.

KÖZGAZDASÁG

Megaközt az export—import—hereskedők egyesülete

Mihali Tivadar az elnök. Memorandum a kormányhoz

Az Új Kelet tudósítójától

Vasárnap délelőtt alakult meg Kolozsváron az „Erdély, Bánát Import- és Exportörzeinek Egyesülete.” Azok, akik ismerik a mai nemzetközi kereskedelmi viszonyokat és tudják, hogy különböző kormányintézkedések mennyire megbénították Erdély kereskedelmének és iparjának a külfölddel történő szorosabb érintkezését, értékelni fogják a vasárnapi alakulást, amely valóban az utolsó órában történt. Régen szükség volt már olyan egyesülésre, amely tájékoztassa az illetékeseket az exportot és importot érdeklő hazai és a külföldi helyzetéről, mert az export és import a közlekedés csatornája, amely Romániát gazdaságilag bekapcsolja a világ gazdasági hálózatába. Akkor is szükség volna erre az alakulásra, ha a külfölddel való gazdasági érintkezést nem gátolná annyi szerencsétlen, a folyamatot teremtést megbénító kormányintézkedés és technikai akadály. A jelenlegi helyzetben azonban nemcsak az érdekeltek kereskedelmi és ipari körök elsőrangú érdeke az alakulás, hanem az állam is, amely nem nélkülözheti a külföldi gazdasági körök együttműködését.

Az erdélyi és bánáti exportörök és importörök alakuló gyűlése nagy siker mellett történt. A gyűlésen mintegy száz kiküldött vett részt, köztük sokan vidéki érdekeltségek képviselőiben. A gyűlést Mihali Tivadar miniszter nyitotta meg és többek között a következőket mondta:

— Az egyesület megalakulása nemcsak Erdély közgazdasága szempontjából fontos, hanem az állam szempontjából is, mert sike-

res működése döntően befolyásolhatja az ország pénzügyi helyzetét.

Mihali beszéde után dr. Geréb János és Silvius Ittu ismertették az alakulás fontosságát és indítványozták, hogy a jelenlévők mondják ki a szövetség megalakulását, elnökké pedig válasszák meg Mihali Tivadart. A jelenlévők az indítványt egyhangulag elfogadták. Dr. Geréb bejelentette, hogy Erdély és Bánát valamennyi számottevő érdekeltsége csatlakozik a mozgalomhoz, melynek célja röviden a következő:

Erdély és Bánát exporttal és importtal hivatászerűen foglalkozó kereskedőinek és hasonló természetű vállalatok összes érdekeinek rendszeres és egyöntetű képviselete. Az egyesület tagjainak a gyakorlati életben előforduló sérelmeiről a közvéleményt, a törvényhozást és a kormányt tájékoztatja. Az export- és importörökérvek erősítésére irányuló kormány és hatósági intézkedéseket támogatja. Az egyesület állást foglal minden export- és importkereskedelmet érintő adózási, vám, tarifális, közlekedési és közszállítási kérdésben. Az egyesület tájékoztatja tagjait az exportot és importot érdeklő hazai és külföldi hírekről, ápról és lehetőségekről. Az egyesület állandó érintkezést fog tartani fenn Románia más hasonló egyesületeivel és szervezeteivel.

A jelenlévők kiküldötték ezután megválasztották a vezetőséget: alelnök dr. Tischler Mór, dr. Geréb János, dr. Mezei Gyula. Az egyesület ügyvezető igazgatója Silvius Ittu. Választmányi tagok: Grünfeld Lajos, dr. Blatt Elek, Réthy Károly, Mátyás Sándor, dr. Bohatier Leó, dr. Rákóczy Sándor (Szatmár), Herz Imre (Nagyvárad), Leichter Ferenc (Szamosújvár) és Snabel Hermann (Dés).

Az egyesület memorandummal fordul a kormányhoz, melyben kéri, hogy minden exportot és importot

Gelb bácsi háza alatt, a szivattyúnál, a kútnál. És fenn a háztetőn esupa sisakos hős — vagy nem is. Hol vesznek annyi sisakost egy szegény kisvárosban? Jönnek a vasalások. Lajtorjával és rövid kampóval a vállukon. A lajtorját neki a háznak, felmaszíroznak rajta, mintha nem is égne odafenn a tető, a kampót neki az égő gerendának. Nincs üszökfogó sisak a fejükön, csak a kormos, hetyke kis bársonysapka, nincs üszök rugó csizma a lábukon, csak csiszoszi papucs, azt is lerugják s a sparheltfényes vasalással ott kóvályognak-ugranak a tűz-víz csatáján az izzó hamu között. Hopp, most jobbra dől az égő deszkafal, hopp-hopp, most hátrarobog, kezd elfáradni a tűz, a füst se gomolyog olyan vastagon, Mónus a tűzoltókkal s a kormos vasalábak már tántorognak, de még mindig odafenn a rossz tetőn.

Nagy gyermeki alázattal néztem ettől fogva a fekete hősökre, magam se tudom, milyen szemtelen ördög sugta, hogy a gunydalt elkántáljam, ha találkoztam egyvel az uccán. Talán így akartam magamat elriasztani a mesterségtől, mert igen, legbelül kémményseprőnek szántam magamat. A legbelülnél is beljebb, legeslegbelül, tüzőtő szeretem volna lenni, az a mély-magas sip és az a korlátlan vágatás az uccán élő meseként uralkodott a képzeletemen. De tudtam, ez lehetetlen. Egy szegény zsidógyerek sohase vihethet annyira, hogy a fejére tegyék a rezes sisakot s az oldalára a rövidnyelű csákányt, amelynek tüzetlen időben börtök vigyázza az acél-éleit, nehogy élőben találjon kárt tenni. De kémményseprő? Az még lehetek. A szánta Göröcsinek is van egy fia, Leizer, az is elment vasalásainak. Megforgatták, kifaggatták, befogadták. Odabenn Lázárnak hívták, volt fekete vadonatóska kémményseprő-

ruhája, fekete fénylő bőrvőve, fekete papucs, kis fejhezsimuló bársonysapkája, a képe még nem volt olyan kormos, ő, az sok időbe kerül, amíg olyan szép szerecsen lesz és olyan fehéren vigyorog a foga, mint a felnőtt vasalóknak. De már volt bajusza, pofaszakála koromból, már ő is vitte a letrét meg a koromvakarót, néha a drótszeprő is ott volt a vállán és úgy röhögött, ha danoltuk neki az uccán, hogy kémményseprő vasaló. Egyszer meg is fogott, megölelt, összevisszacsókolott, hogy rajtam röhögtek a gyerekek. Még az anyám is nevetett, bosszus ráncsal a szeme között, hogy „ejnye Bónike fiam, talán a kemencében mászkáltál.” Megfogott, levetkőztetett, nagy teknő hideg víz elé állított, kegyelmetlenül megmosdatott és tisztát adott rá.

A víz hűtött-e le vagy a nevetés? Kezdet mulni a mámor, mert mámor minden vágy, ami legbelül mozog a gyerekemberben s amiről nem szól senkinek. Már nem akartam kémményseprő lenni. De a tiszteletem megmaradt, a vasalómat talán még nagyobb hősnek éreztem, mint azelőtt. A háztetőn mászkálni, tűzben-bajban megállani papucsban vagy épséggel mezteláb és ráadásul még meg is mosolyogják érte s a gyereknép gunyverset röhög az arcába! Amikor megfutottam előle, tudtam, csak tréfál, hogy megesz, nemesz meg, nem is jön utánam. A gyermeki sejtés érzékenységgel fogtam fel, hogy ez a marcona vasalóba a föld legjobb embere. Engem hasszaltalan ijesztgettek ezentúl, „ha rossz leszel, elvisz a kémményseprő!” nem féltem, úgy éreztem, aki kémményseprő tud lenni, az egy igazi hős s az igazi hős mind áldott jóember, nem tudná megbántani az embertársát, ha mingyárt meg is halna bele.

érdeklő kérdésben hallgassa meg a kormány az egyesület véleményét és hogy a kiadandó rendeleteknél ne hagyja figyelmen kívül Erdély és Bánát speciális helyzetét. Az egyesület állandó irodát tart fenn Kolozsváron, Unió-utca 3. sz. alatt.

Belföld

Bukaresti tőzsde február 27-én. Valuták: Márka 63-50—64-50, leva 86—88, font sterling 55-60, francia frank 114-55, svájci frank 24-50—25-50, líra 620—25, dráma 545—50, dinár 175—185, dollár 131—132, Napoleon 455—60, osztr. kor. 235—240, magyar kor. 21—22, szokol 230—35. Davizak: Páris 1190, London 185, Newyork 131, Róma 669, Svájc 25-25, Prága 235, Bécs 215, Berlin 61-25, Budapest 20-25.

A Marmorosch, Blank & Co. közgyűlése. A Marmorosch-Blank szombaton tartotta meg Bukarestben ezévi közgyűlést. Frunzesu, a részvényesek tanácsának nevében megállapítja, hogy a mérleg elsőrangú és hogy az igazgatóság a tizenhétmillió leit kitevő kétes követelések ügyében helyesen járt el, de a behajtásnál erősebben is fel lehetett volna lépni. Indítványt nyújt be, hogy a részvények után járó adót a bankra hárítsák. Crivda a dividendát nem tartja kielégítőnek, mert nem a tartalékok után számították. A felszólalásokra Blank Arisztid válaszlát. Az adminisztráció (tvmegymilliót kitevő költsége feltétlenül szükséges és nem szállítható le. Az alkalmatosságok jól kell fizetni és kulturelokra is sok kell. A kétséges követeléseket jó üzletmenet idején könnyebb behajtani, mint ma, az általános gazdasági válság idején. Az osztalékot egy bank se számítja a tartalékok után, hanem csak a tőke után. Blank Móríc beszélt ezután: A Banca Nationala tizenkétmillió lei tőke után fizetett osztalékot és nem a hatvanhatmillió leit kitevő tartalék után. A cél az, hogy egy évvel előre biztosságot minden részvényesnek százalékos minimális szolványt. Frunzesu visszavonja indítványát. Cenzorokká megválasztják Papadatot és Cantaeuzino tábornokot. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztését teljes egészében elfogadta.

Román részvényt nem lehet külföldre vinni. Bukarestből írják: A pénzügyminisztériumban működő valutabizottság közli az érdekeltekkel, hogy román részvények kivétel a külföldre semmilyen indoklással sem engedni meg. Az erre irányuló kérvényeket mellőzzék, mert azokat a bizottság nem tárgyalja.

Új kirakási és berakási árak. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága több áruikkre új ki- és berakási árakat állapított meg. Száz kilogramonként egy lei 50 banit kell fizetni a következő áruikért: liszt, korpa, hüvelyes vetemények, repec, burgonya és mindennemű magvak, valamint friss vagy szárított gyümölcsök, ha zsákokban adják fel. Ha nem csomagolva kerülnek vonatra, 100 kg-ért két lei fizetendő. A kirakási árakat az átvevő fizeti. Ezenkívül még öt százalékos pótléteket rónak ki.

A kormány új pályázatot ír ki a CFR. faszükségletére. Múlt év decemberében Valeanu, akkori közlekedésügyi miniszter szerződést kötött az erdélyi fatermelőkkel a CFR. teljes faszükségletének szállítására. Értesülésünk szerint a kormány most semmisen nyilváníttotta ezt a szerződést. A kormány az az eljárása valószínűleg kapcsolatban van most érkezett bukaresti jelentéssel, mely szerint a közlekedésügyi minisztériumban nagy szabálytalanságra jöttek rá, amelyért Valeanu, az Averescu-kormány volt közlekedésügyi minisztere felelős. A volt miniszter ezek szerint több milliót kárt okozott az államnak. A vizsgálatot ezügyben már megindították.

A CFR. kicseréli a megrongált talpfákat. A CFR. vezérigazgatósága, mint Bukarestből jelentik, jelentést terjesztett a kormány elé, amelyben az államasutak vonalainak sürzős kijavítására százötvenmillió lei rendkívüli hitelt kér. A pénzt első sorban talpfák kicserélésére fogják fordítani, mindenekelőtt a Ploesti—Urzicehi, Faurei—Festesti és Campina—Predeal vonalokon. Ezeket a vonalokat a mozdonyok alig tíz kilométeres sebességgel tudnak közlekedni.

Külföld

Zürichi tőzsde febr. 17-én. Nyitás. Berlin 231, Newyork 510, Milanó 2640, Prága 905, Budapest 72-50 Zágráb 155, Varsó 13, Bécs 10, Osztrák korona 9.

Mennyit érnek az Osztrák-Magyar Bank részvényei. Bécsi munkársunk jelenti: Hetek óta folynak Bécsben az Osztrák-Magyar Bank felszámolási munkálatai. A felszámolási műveletnél két fél áll egymással szemben. A részvénytulajdonosok és a bankjegytulajdonosok csoportja. Az utóbbiak az utódállamok, akiknek a területükön forgalomban volt osztrák-magyar bankjegy-tömeg birtokukba jutott. A likvidáló bizottság természetesen nem a részvényesek, hanem a bankjegytulajdonos államok érdekeit védi. A harc igen elkeseredett, mert nemcsak arról van szó, ki kapja meg az Osztrák-Magyar Bank aranyfőzetét, hanem arról is mennyit érjenek az Osztrák-Magyar Bank részvényei. Az Osztrák-Magyar Bank részvényei a háború előtt kis ingadozással 2000 K. körül állottak, 1919-ben 1070-re esett árfolyamuk, 1920-ban a spekuláció 11.090-re hajtotta fel a részvények árát. Ez a mesterséges kurzus 33.110-ou érte el legnemagyasabb pontját. A bank részvényei most 28.000 korona körül állanak. Ma azonban senki sem tudja, hogy a legközelebbi időben érne fogynak-e meg ezek a részvények valamit? Minden azon mulik, hogy ki lesz a bank aranyfedezete. A részvényeseké, vagy az utódállamoké? A likvidáló bizottság és a részvényesek tárgyalásai hetek óta folynak Bécsben, de idáig csak forraságokat intéztek. Ha a bank aranyát a részvényesek elvesztik, a részvények elértéktelenednek. Egyéb-ként a likvidációs munka a felek közt fölmerült nagy nehézségek következtében tegnap váratlanul megszakadt.

Fizetéseketlen osztrák fehéreműgyár. Bécsből jelentik: A nagy Spielmann-féle fehéreműgyár fizetéseketlenéget jelentett. A passzívát hetveezer svájci frankot, hárommillió lírát és kétfélmillió cseh koronát tesznek ki.

Németország ellenőri a csehszlovákiai márkaforgalmat. Berlinből jelentik: A napokban a német és a csehszlovák kormány megegyezett a valuták kölcsönös ellenőrzésére. Németországot hetenkint értesíti a cseh pénzügyminisztérium a Csehszlovákiában található márkák készletekről. Németország szükség esetén meg akarja akadályozni ama német bankjegyek repatriálását, melyeket spekuláció céljaira vittek Csehszlovákiába.

Olaszország négy és félmillió aranyat kapott az Osztrák-Magyar Banktól. Az elmúlt év júniusában a jóvátételi bizottság Olaszország részére az Osztrák-Magyar Bank aranykészletéből négy- és félmillió aranyat frankot állapított meg. Rómából jelentik, hogy ezt az összeget a napokban az olasz jegybank megkapta.

Jugoszláviába nem lehet ökröket, juhokat, kecskéket és sertéseket szállítani Romániából. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány megtiltotta a Romániából származó ökrök, juhok, kecskék és sertések behozatalát, vagy Jugoszlávián át való szállítását. A tilalmat a Romániában pusztító járványokkal indokolták. A lovak, öszvérek, szamarak és a majorság tranzitja ninesen megtiltva, de csak Zombor határállomáson keresztül, ahol több napi megfigyelés alatt tartják azokat. Az átszállítandó állatrakományok eredetéről és egészségügyi állapotáról igazolványokat kell felmutatni.

Valutapiac

Páris, febr. 26. Bukarest 8 3/4, Berlin 5 1/8, Prága 19 3/4, Bécs —0-22, Newyork 1128, Brüsszel 95 1/4, London 4931, Amsterdam —, Milanó 56 3/4, Zürich 219 3/4, Budapest —, Varsó —0-29

Berlin, február 26. Bukarest 167-50, Krisztiania —, Kopenhága —, Stockholm —, Helsingfors, Róma 1126-50, London 977-50, Newyork 222-75, Páris 1999-50, Zürich 4345—, Madrid —, Bécs 440, Prága 938—, Budapest 3220, Amsterdam —, Bruxelles —

Zürich, febr. 26. Bukarest —, Berlin 234—, Amsterdam —, Newyork 511-50, London 2298, Páris 4575, Milanó 2590—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 905—, Budapest 73—, Zágráb 155—, Varsó —, Bécs 10, osztr. kor. 8-50.

Budapest, febr. 26. Lei 520—, Napoleon —, font sterling —, leva —, dollár 692—, francia frank —, márka —, líra —, osztr. kor. —, rubel —, szokol 1220—, svájci frank —, dinár 840—, lengyel márka —

SZÍNH

M

Kedd: Román tanuló helyén Előad: ajtóka Szerda: Szérend szám.

Csütörtök: dégjá ben. Péntek: Stá dégjá ben. Szombat: d. 1/3-án Szombat est vend netbe Vasárnap d. árák

Romeo iránt óriási tetés után szerezposztá peare Rom klasszikus bérletben t

Pinter kezdi meg kát a kolo Bóskp. Há lépni: Elis este (pnté jében, a h cimszerepé

Szerel olyan oles előadásokr Szerelen t

Szent kespeare-r eleventés színház. A folynak J Miklós d

Bálya Földes Im drámájábó színházna Ez lesz a ujdonsága

Urán diadalmas törtökön, ennek a f része. Va álaré alát

Egye filmvizió, moros, V férjhez. F tása. Csí sziv kiált Pathé-gyá sárnaptló leánya. E egy új fil

Apol gyárak s szélhámo szája. Sz műlovasn főszerepl baton, va fárné, tá Thomsen

Felelés Kiadó: Hirdetés

Cf

2—1922.

A C kebelére egyet f. telt tart alatti a óráig. A d. u. 5 ünnepe

3409—

Hít előbb be Pály 77-21 4 szabid schechit Megfélé tok Son hoz Pan csak a Vil

Spa

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Kedd: Romeo és Julia. (Operarepriz. Uj betanulással s új szereposztással. Operahelyárral. Operabérlet 15. szám. Előadás kezdetén a nézőterre vezető ajtókat bezárják.)

Szerda: Szentivánéji álom. (Uj betanulással. Rendes helyárral. Napibérlet 106. szám. B.)

Csütörtök: Bob herceg. (Pintér Böske vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premierhelyárral.)

Péntek: Stambul rózsája. (Pintér Böske vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premierhelyárral.)

Szombat d. u.: Szerelmem vására. (Igen olcsó árakra leszállított helyárral.)

Szombat este: Artatlan Zsuzsa. (Pintér Böske vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premierhelyárral.)

Vasárnap d. u.: Mánás Miska. (Olcsó helyárral.)

Romeo és Julia. A ma esti operarepriz iránt óriási az érdeklődés. Nehány évi pihenés után teljesen új betanulással és új szereposztással fog színrekerülni a Shakespeare Romeo és Juliája nyomán készült klasszikus Gounod-opera. Az előadást operahelyzetben tartják meg.

Pintér Böske föllépése. Csütörtök este közli meg három estére terjedő vendégjátékát a kolozsvári közönség kedveltje, Pintér Böske. Három legjobb szerepében fog föllépni. Első este a Bob herceg-ben, második este (pénteken) a Stambul rózsája Midilijében, a harmadik este az Artatlan Zsuzsi című szerepében.

Szerelmem vására. Szombaton délután olyan olcsó helyárral, mint az az ifjúsági előadásoknál szokás, fog színre kerülni a Szerelmem vására c. izgalmas amerikai dráma.

Szentivánéji álom. A szerda esti Shakespeare-reprizra, a Szentivánéji álom fölvezetésére nagy apparátussal készül a színház. Az utolsó főpróbák teljes zenekarral folynak Janovics Jenő rendezése s Bródy Miklós dirigálása mellett.

Bálvány. Szorgalmasan folynak a próbák Földes Imre szenzációs, érdekfeszítő, exotikus drámájából, a Bálvány-ból. A Bálvány a Vig-színháznak ez évadi legnagyobb sikere volt. Ez lesz a magyar színház legközelebbi új műve.

Romeo és Julia mozgó: Kedden, szerdán a mozgó a magyar harmadik fejezete. Csütörtökön, pénteken, szombaton ugyancsak a mozgó a filmeteknek, negyedik és befejező részét vasárnap nagy cirkuszdráma: Fekete álarok alatt.

Egyetem mozgó: Kedden csodaszép filmvizio, A zárások napja. Szerdán humoros, végtelenül bájos vígjáték, Ne menjünk féljhez. Henny Porten egyik legjobb alakítása. Csütörtökön, pénteken, szombaton A szív kiáltása (Eget vivő szerelmem). A francia Pathé-gyár artisztikus drámai jelenete. Vasárnaptól óriási filmszenzáció, A kurtizán leánya. Erköledrámák első része, főszerepben egy új filmesillag: Mia Pankau.

Apollo mozgó: Kedden a Nordisk-gyárak szenzációs kalandordrámája, Modern szélhámosok, dr. Arlington dedektív hajója. Szerdán, csütörtökön A tükrök, egy műlovasnő regénye, fantasztikus artistadráma, főszerepben Maria Dienez. Pénteken, szombaton, vasárnap nagy Nordisk-sláger, Putifárné társadalmi dráma, főszerepben: Ebba Thomsen.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
 Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r. t.
 Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint veszi fel a kiadóvállalat

Cluj-Kolozsvári Chevre Kadisa Szentegylet

2-1922 ss. **Hirdetmény**

A Cluj-Kolozsvári Izraelita Hitközség kebelében szervezett Chevre Kadisa Szentegylet f. évi március hó 1-től 7-ig tagfelvételt tart a Calea Reg. Ferdinand 52. szám alatti iskolközpületben, naponta d. u. 3-5 óráig. A felvett tagok felavatása márc. 7-én d. u. 5 órakor istentisztelettel kapcsolatos ünnepély keretében fog megtörténni.

3400-1. **Előjáróság**

Világos és Caisa egyesült izr. fiókhitközség elnökségétől.

Pályázat

Hitközségünkönél metsző-kántori állás mielőbb betöltendő.

Pályázó 40 éven aluli מוסר מוסר מוסר legyen. Fizetése évi 600 lei, szabad lakás s korhasználat, egész shechita és a szokásos mellékjövdelem. Megfelelő okmányokkal felszerelt pályázatok Sonnenschein Eliás körületi főrabbi urhoz Pankotára címzendők. Utazási költségek csak a meghívottnak térítünk meg.

Világos-Siria (Arad m.), 1922 febr. 19. Elnökség

Március elsején nyílik meg
Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt
Sugár & Co
 sportfelszerelések, kötött-árúk és uri divatekkek áruháza

Football, atletika, ten-nis és cserkész fel-szerelési cikkek óriási választékban és jutá-nyos árban lesznek kaphatók. 00000000

Hetenként friss szállítmány
 Clark és olasz cernákból, D.M.C. pamutokból, Grohmann 48 és 24-es cernákból és mindennemű rövidárúkból érkeznek

Blum Testvérekhez
 Nagyvárad—Oradea-Mare
 Telefon 703. 1304

Stein József és Testvére
 Kelegyár Rt. Debrecen.

Elvámolt raktára és vezérképvelete egész Románia területére 1326

Rózsa Rezső cégnél
 Oradea-Mare, Nagypiac-tér 5.
 Vidéki megrendelések postán eszközöltetnek.

Nagymennyiségű lámpaárú, cseh táblaüveg, karlsbad porcellán és Ditzmar-é lámpaárú érkezett.

DEUTSCH R. I.

Üveg és porcellán nagy-kereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
 Str. Nicolae Jorga (v. Zöldfa-u.) 4.
 TELEFON 71.
 1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

Gutfried és Herskovits
 Oradea-Mare — Nagyvárad
 Piata Unirii 12.

1289

Erdély legnagyobb és legerősebb importőrei. Állandó gyári lerakat Chemnitz kötött-szővött árúban, ugymint horgolt nyakkendők, minden-nemű harisnyák, szvetterek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harlandi olasz D.M.C. cernák és pamutokból.

Megrendeléseket postán eszközlünk.

מציאות (Pászka)

szigorú ortodox felügyelet alatt készítve, kitűnő minőségben, nagyban és kicsinyben (vidékiek részére) megrendelhető.

Kívánatra részletes ajánlat szolgáltatunk

Wald Menghért
 pászkaszűtődjében
 Cluj, Str. Vladimirescu 17. (volt Mihos K.-u.)

Ribérelnek Kolozsvár közvet- len környékén na- gyobb gyümölcsöst két-három- szobás lakással, esetleg elcserelném két szobakonyhás, modern városi lakásomat. Közvetítők díjazat- nak. Ajánlatok „Alomtelep” jel- gére a kiadóba kéretnek.

Kássa A.

legerősebb géplakatos és villamoserő át- vitéli vállalat. Szakmája mindenféle gép- és motorok javítása, gyárak malmok és ipartelemek szerelését, bővítését, javítá- sát jutányosan vállalja. Javító műhely.

CLUJ—KOLOZSVÁR, 1288
 Cal. Victoriei 99. sz.

Ujrafoncsorozás! **Finntükrök gyártása!**

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapu- cinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

ÉKSZERÉSZEK

étük és kirakatállványok mindenféle cikk részére nagy választékban érkeztek az

„ARGENTA”

óra, ékszer és alpaccaáru nagykereskedéséhez, Cluj, Strada Filipescu (Óvár) Szentlélek-utca 1299

Táblaüveget minden méretben, lámpaárut, kristályfehér lámpacső és csiszolt üveg-árúkat, demijonokat raktárról azonnal szállítunk 1262

Ausländer Testvérek

Cluj—Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9—54, En-gros! En-detail!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
 CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenofon (Szappan-u.)

Fogászati arany ára 22 karátos lemez vagy kivágás per gram ... Lei 75—
 20 karátos forrasztó per gram Lei 68-20
 18 " " " " " 61-40
 16 " " " " " 54-60
 14 " " " " " lemez vonal
 vagy kampóhuzal per gram " 47-80

Nemesfém beváltó!
 Távirati cím: Guveaere, Cluj.
 2—13 TELEFON 1273 TELEFON 2—13

A Temesvári Gyapjuipar Rt.
 kolozsvári fiókszékében: Calea Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 24. 1302

Eredeti gyári árakon kaphatók: **férfi és női gyapjuszövetek** Engros és endetail! Harisnyaárúk engros!

A bécsi divat saison-újdonságai megérkeztek

Női divat különlegességek nagy választékban, szolid árak, finom anyagok 1267

Grünwald és Steiner
 női divatkülönlegességek áruháza CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essen- cet, míg nálam a legfinomabb **runkompozíciót** megrendelheti utánvét mellett 65 lei kilogramonkénti árban

1294 **Glück Henrik**
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74.

Nyitás. Anó 2640, Zágráb, Ztrák ko-
 Magyar nktársunk ésbén az lási mun- letnél két részvény- ajdonosok odállamok, mban volt eg birto- tság ter- ek. hanem érdekeit tett, mert apja meg yfedeztet. árjenek az nyei. Az nyei a há- l 2000 K. 0-re esett spekuláció részvényok 33.110-on t. A banr rona körül sem tudja. émi fog- k valamit? é lesz a vnyveseké. likvidáló árgyalásai de- idáig la a bank lvesztik, a t. Egyéb- felek közt következ- szakadtak. fehernemü- Spielman- lenséget je- svájei fran- svajc esen ka-
 csehszlová- jelentik: A zlovák kor- cösönös el- enként érte- a Osehszlo- letokról. Né- akarja aka- repatriálá- vettek Csdi-
 imillió ara- gyar Bank- a jövőté- részére az ykésletéből t állapított gy ezt az sz jegybank
 et ökröket, éseket szá- lból jelentik: ltotta a Ro- uhok, kevs- vagy Ju- it. A tilalmat árványokkal ek, samarak nesen meg- tárállomáson megfigyelés átszállítandó és egészség- okat kell fel-
 894, Berlin 22, Newyork 4931, Am- Zürich 21934,
 167-50, Krisz- Stockholm Lond. 977-50, 99-50, Zürich 99-50, Prága 398-1, Buzakolle-
 Berlin 511-50, Lon- 2590-1, Brisz- ekholm 905-1, Varsó
 Napoleon dollár, márká, ru- svájci frank márká

Spanyol mátha ellen a leghatásosabb óv- és gyógyszer az orvosilag javasolt Marty Cognac

